Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Зэмнай 1921 оной ...брин 21-hэ гарана | № 275 (15898) | 1981 оной декабриин 1, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

...РАДАЙ БАЯЛИГЫЕ АЛМАХА, АРЬБАДХАХА

В. Б. САГАНОВ,

Буряадай АССР-эй Министрнуудэй Советэй Түрүүлэгшэ

...981 — 1985 онуудта, мүн ...ондо оронойнгоо эко...ческа ба социальна хүг...н программые хараал... КПСС-эй ЦК-гай нояб... (1981 он) Пленумэй ба ...-эй Верховно Советэй ...адахи сессинин шиндхэ...нүдые манай республи... ажалшад гүнзэтыгоор ..., халуунаар дэмжэжэ ...hэн. Пленум дээрэ ... Брежневэй хэлэhэн ...удхатай үгэнүүд соо, энэ ...жэлэй гол шухала ...налнууд бүхы талаhаа ...лэгдэжэ, тэдэнние шинд... замууд хараалагдаhан ...юм. Энэ үгэ соошье, ...-эй ЦК-гай Пленумэй ...ол соошье, мүн СССР-...рховно Советэй сес... документнүүд доторшье ...лга, арьбалалтын гурим ...дхаха, арадай баялиг... тамтайгаар ашаглаха, ...нүүдые эзэн болоор хэ... тухай хэлэгдэнэ.

...шье ойлгосотой. Жэл ...бүри Эхэ ороноймнай ...г улам үргэдэн хүгжэ... Ороноймнай гол фонд... үнгэрэгшэ арбан жэлэй ...да хоёр дахинhаа үлүү... ехэ боложо, мүнөө жил ...200 миллиард гаран ...гтэ хүрэнхэй. Түүхэй материал болон тули... туйлай ехэ нөөсэнүүд ...бэриин эрьелтэдэ орууу...нхай. Тэдэнэй ехэнхи ...ь, жэшээлэн хэлэбэл, ..., шулуун нүүрhэн, газ ...мэтэ дахинаа бии бол...огүйнь мэдээжэ. Алмаг... тулишэ, материалнуу... килограмм бүхэн, элек... эльшэ хүсэнэй киловатт... бүхэн манай арадай ...ын үргэн ехэ хэмжээ... хаража үзэхэдэ, нинтын ...бэриин ашаг үрэ дээ...лхэ, совет үрэнэй эко...ческа хүсые бүри бэхижүүлхэ, арад зоной ажаhуудалые hайжаруулха нэмэлтэ нөөсэ болохо байна.

Мүн эндэ түүхэй эд олзоборилхо ба болбосоруулха үедэхи гэлтэ хоролтонуудые усадхаха, газар тариалан болон фермэнүүдэй продукцине алмаха, ажалай ба финансын нөөсэнүүдые гамтайгаар ашаглаха, бүтээгдэhэн зүйлнүүдэй шанарые hайжаруулха хэрэгтэ анхарал табигдаха байна. «Газар, тариан, фабрикануud, зэр зэмсэг, эдеэ хоол, транспорт гэхэ мэтэ-еэ нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр гамнагты — эдэ бүтэдэ мүнөөнhөө бүхыдөө танай, бүтэдэ арадай баялиг болохо». — гэжэ Владимир Ильич Ленин 1917 ондо бэшэhэн байна.

Агууехэ вождинин захяае бэелүүлэн, манай Коммунис парти алмалтын гурим сахиха, арадай баялигые алмаха талаар совет хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа табидаг байна. Түүлэй үедэ энэ талаар хэдэн шухала тогтоолнуud абтаа. Байгша оной июль hараад КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнуудэй Советэй «Түүхэй эдэй, түлишын-энергетическэ болон бусад материальна нөөсэнүүдые алмаха ба ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар хүдэлмэри шангадхаха тухай» тогтоол тунхаглагдаhан байна. Энэ тогтоол дотор арадай ажахын бүхы hалбаринуудта гарза гаргашануудые бага болгохо талаар дэлгэрэнгы хэмжээнүүд хараалагданхай.

СССР-эй Верховно Советэй зургаадахи сесси дээрэ тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, бүхы нөөсэнүүдые ашаглаха талаар шанга хизаарлалга табигдаха, министерство, албан зургаан, предприяти бүхэндэ алмалта, арьбалалтын талаар тодорхой даабаринууд үгтэхэ байна.

Партии болон правительствынгаа заабаринуудые бэелүүлэн манай республикын партийна, совет, ажахын эмхинүүд болон олонхи предприятинууд, барилгын организацинууд, колхоз болон совхозуудай коллективүүд алмалта, арьбалалтын хүдэлмэри саашадань hайжаруулха, үйлэдбэриин нөөсэнүүдые гүйсэд ашаглаха, ажахы хүтэлбэрилгын социалис ёhо гуримуудые ажабайдалдаа нэбтэрүүлхын түлөө ехэ ороллолго гаргана. Энэ талаар Улаан-Удын прибор бүтээлгын нэгэдэлдэ, авиационно, Тимлюйн цементын заводуудта, Джидакомбинатта, Улаан-Удын шубуунай фабрикада, Нютагай промышленностинин министерствын предприятинуудта болон бусад олон коллективүүдтэ нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ хүдэлмэридэ үйлэдбэриин түрүүшүүл болон зохёохы хүдэлмэрилэгшэд инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, экономистнуud, уралан нарижуулагшад хабаададаг байна.

Гэхэтэй хамта алмалта, арьбалалтын түлөө, материальна, ажалай болон финансын нөөсэнүүдые гамтайгаар ашаглахын түлөө тэмсэл газар бүхэндэ адли hайнаар ябуулагданагүй. Аралай баялигые гэлтэ хоролтодо оруулха, хүдэлмэрин сагые hамшааха, социалис зөөри хулгайлха ябадалда хаалта гүйсэд табигданагүй. Жэшээ болгон электрын ба дулаанай эльшэ гаргашалгые хаража үзэе. Тэрэнэй нөөсын баланс республика дотор нилээн хүшэршье hаань, олохон предприятинууд ямаршье хэм хэмжээгүйгөөр гаргашалдаг байна. «Бурятэнерго» управленинин мэдээнүүдэй ёhоор, байгша оной арбан hара соо шалгадаhан 18 предприятида түсэбhөө гадуур 8,6 миллионhоо дээшэ киловатт-часаар гэхэ гү, али 6,7 процентехэрэ электрын эльшэ хүсэн гаргашалагдаhан байха юм. Мүн 16 предприятида дулаан хэмhээ үлүүгээр гаргашалагдаа.

Эндэ илангаяа «Бурятстройматериалы», «Буржелезобетон» нэгэдэлнүүдэй предприятинууд, «Бурятфермаш» завод, Улаан-Удын гадар трикотаж хубсаhанай фабрика, Сэлэнгын ЦКК гэхэ мэтэ коллективүүдые нэрлэлтэй. Мүн электрын эльшэ хүсэ хүдөө нютагуудта ашаглалга гүйсэд гуримшуулагдаагүй байнаар. Олонхи колхоз, совхозуудта үйлэдбэриин ба үйлэдбэриин бэшэ хэрэгсэлдэ хэр зэргэ эльшэ хүсэн гаргашалагданаб гэжэ амяарлан тоологдоногүй. Тингэжэ тэдэ ажахынуудта тогтоогдоhон лимитhээ гадна 15 миллион гаран киловатт-час электрын эльшэ хүсэн гаргашалагданхай.

Мүн тинхэдэ хэды шэнээн металл, цемент, хирпинсэ, сонхын шэл болон бусад материалнуud промышленна предприятинуудта, организацинуудта хаягдана гээшэб? Автотранспортые хооhоор гүйлгэhэнэй, дутуу ашаалhанай, буруугаар хэрэглэhэнэй гэмээр хэды ехэ түлишэ үлүү галдаганаб? Машина болон механизмуудые, минеральна үтэгжүүлгэ, тэжээл ба хүдөө ажахын продукци хайша хэрэгээр хадаглаха ушар али олон үзэгдэhоор.

Республикын зарим районуудта нинтын малай үгы бололгын олошорhон ушар манай hанаа зобоохо эзргэтэй. Гансахан Зэдын райондо үнгэрэгшэ жэлдэ 7300 хонин, 206 үхэр үгы болошоhон байха юм. Мүн Хурамхаанай, Баунтын, Загарайн районуудай олохон колхоз, совхозуудта нимэ ушар үзэгдэдэг.

Гүрэнэй хэрэгтэ hаад тойбо татадаг ушар гэбэл, түсэбтэ даабари дүүргэhэн түхай тоосоон буруугаар табигдадаг байна. Тоосоондо худал хуурмагаар нэмэлтэ оруулха, хэгдээгүй юумэндэ худалаар салин түлэхэ ушарнуud «Главбурятстройн», «Бурятцелинстройн» ба «Бурятремстройн» зарим барилгын организацинуудта, республикын Госкомсельхозтехникын предприятинуудта, оёдолой «Байгал» нэгэдэлдэ, «Бурятавторемонт» нэгэдэлдэ үзэгдэнэ.

Тинхэдэ гүрэнэй зөөри үбэршэлхэ, социалис зөөри хулууха гэхэ мэтэ манай обществодо харша, үнгэрhэн сагай үлэгдэлнүүд худалдаа наймаанай, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын системэдэ, эдеэ хоолой промышленностинин предприятинуудта, колхоз болон совхозуудташье үзэгдэhөөр. Жэжэ хулгай үшөөл үсөөрнэгүй. Ганса «Бурмясопром» нэгэдэлэй предприятинуудта хэдэн арбаад мянган түхэригэй продукци хулгайда ороhон байна. Колхоз, совхозой үбhэ тэжээл дээрэ үмсынгөө мал баридаг, хоморой зүйлнүүдые нюусаар худалдадаг, үмсын аhгай фермэ баряад, эдеэ хоолой зүйлнүүдые хэмhээ ехээр худалдан абадаг, нинтын транспортда мүнгөө түлэдэггүй зон мүн лэ ингэжэ сэгнэгдэхэ байна. Нимэрхүү ябадалнуудтай эрид шууд тэмсэл ябуулха шухала. Энэ хадаа тоо бүридхэлэй, хиналтын hуладаhан газартал гарана. Тиимэhээ КПСС-эй XXVI съездын шидхэбэринүүд дотор хэлэгдэhэнэй ёhоор, бүхы эмхидхэлэй, юридическэ ба ойлгуулламжын хэмжээнүүдые абажа, арадай зөөри үрилгэ, хулуулгатай тэмсэхэ, тоо бүридхэлгэ, хиналта шангадхаха шухала.

Энэ талаар Советүүдэй, тэдэнэй гүйсэдхэхы органуудай үүргэ ехэ. Тэдэнэр алмалта, арьбалалтын гурим сахилгые нарин хиналтадаа абаха, энэ хэрэгтэ ажалша коллективүүдые, үргэн олонитые хабаадуулха уялгатай. Республикын олохон Советүүд нимэ шэглэлтэйгээр хүдэлдэг. Тэдэнэй үүсхэлээр социалис зөөри хамгаалха талаар харалгануud үнгэрэгдэнэ. Үйлэдбэриин гол участогуудта депутатуудай постнуud, бүлэгүүд эмхидхэгдэдэг. Тэдэнэр түүхэй эд, материал, үбhэ тэжээл хэр зүбөөр ашаглагданаб гэжэ харадаг, продукцийн шанар шалгадаг байха юм. Мүн Советүүд харьяата газар дээрэнь оршодог предприятиэмхи зургаан болон элдэб организацинуудай материальна ба финансын нөөсэнүүдые ашаглаха талаар ябуулдаг хүдэлмэрине таараалдуулан хүтэлбэрилнэ.

(Эхин. Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

СОВЕТ ТЕЛЕВИДЕНИИН, ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ, ТЕЛЕВИЗИОННО ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Ехэ үйлэ хэрэгээр — телевизионно дамжуулга таhалгаряагүй хэжэ эхилhэн үдэрhөө хойшо үнгэрhэн 50 жэлэй ойгоор таанадые үнэн зүрхэнhөө амаршалнаб!

Мүнөө үедэ Советскэ Союз дэлхэй дээрэ эгээл ехэ телевиденин системэтэй юм, тэрэнь саг үргэлжэ нарижуулагдан хүгжөөгдэнэ; телевизионно дамжуулгануудай үзэл сурталай—уран hайханай хэмжээн ургана, материально-техническэ баазань үргэдэн бэхижэнэ.

Манай эрдэмтэд, конструкторнуud, инженернүүд, хүдэлмэришэд үнтэтэ телевиденин мүнөөнэй шэнэ техникэ. Газарые тойрон дабшадаг хэмэл олодые хэрэглэлгэтэйгээр телепрограммануудые дамжуулан шэнэ технологиэрэлгэнүүдые зохёон бүтээгээ.

Телевиденин манай обществын оюун бодолой ажабайдалда таhаршагүй хүбинь боложо, арадай ажахын ехэ зорилгонуудые шидхэлгэдэ горитой хүбитэяа оруулна. Тэрэ ажалшадые политическэ, hайн hайхан зан абаритайгаар хүмүүжүүлгын шухала хэрэгсэл болонхой. Совет телевидени уласхоорондын нинтын hанал бодолдо мүн лэ ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Мүнөө олонитын дунда мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг манай хэрэгсэлнүүдэй урда шухала зорилгонуud табигдана. Журналистнуud болон редакторнуud, режиссернуud болон операторнуud, инженернүүд, технигүүд болон хүдэлмэришэд — телевиденин хүдэлмэридэ хабаатай бүхы хүнүүд КПСС-эй XXVI съездын шидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө саашадаашье ороллосотойгоор тэмсэхэ ажабайдалай совет түхэл шэнжые тодо хурсаар харуулhан, коммунис үнэн зүбые баталhан дамжуулгануудые хэхэ байхат гээд батаар найдажа байhанаа мэдүүлнэб.

Манай Эхэ ороной аша түhэдэ ажалай ба зохёон байгуулхы шэнэ амжалтанүүдые түйлахыетнай таанадта, хүндэтэ нүхэдүүд, хүсэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИИН БАЯРТА ОЙ

Телевизионно камерануудгүйгөөр ямар нэгэн шухала үйлэ хэрэгые ой ухаанлаа оруулха гэшэ хүшэр бэрхэтэй болонхой. КПСС-эй съезднүүд, ажалай шэнэ илалтануud, национальна hайндэрнүүд, гадаадын айлшадай албанай хэрэгээр ерэлгэ — нимэ дамжуулгануud олон миллион хүнүүдые сэнхир экранай дэргэдэ суглуулдаг юм. Манай парти болон гүрэнэй дотоодын, гадаадын политика тухай үнэн зүбые олон оронуудай хүн зон совет каналнуудаар хаража, мэдэжэ абадаг байна. Манай телевиденин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан ноябрин 28-да Москвада, Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо..

Леонид Ильич Брежневэй эльгээhэн амаршалгые суглараглшад нэрьемэ, удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар үгтаа. КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин амаршалгые соносхон уншаба.

СССР-эй Гостелерадиогой түрүүлэгшэ С. Г. Лапин элидхэл хээ. Телевиденин хүдэлмэридэ хабаатай бүхы хүнүүдэй ажалда нүхэр Л. И. Брежневэй үгэнэн үндэр сэгнэлтэ улам үрэ түгэсөөр ажаллахые, манай үдэрнүүдэй баатар габьяае, ажалша хүнэй нэрэ хүндые тодо хурсаар харуулхые, социализмын түйлалтануудай түүхэтэ удха шанарые үргэнөөр харуулхые уялгална гэжэ элидхэлшэ хэлэhэн байна.

(ТАСС).

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИИН УРДА ТЭЭ

РСФСР-эй Верховно Советэй саг үргэлжын комиссинуud: Түсэблэлгын-бюджетнэ, Промышленностинин, Транспортын ба хэлхеэ холбооной. Барилгын ба барилгын материалнуудай промышленностинин, Хүдөө ажахын, Эрдэм техникын, Арадай хэрэглэмжын эд бараанай ба худалдаа наймаанай, Гэр байрын-коммунальна ажахын ба ажаhуудал хангалгын, Элүүрые хамгаалгын, Социальна хангалгын ба спортын, Арадай гэгээрэлэй ба соёлой, Эхэнэрнүүдэй ажалай ба ажаhуудалай, эхэ болон үхибүүдые хамгаалгын асуудалнуудые эрхилдэг, Залуушуулай хэрэгүүдые эрхилдэг, Байгаалие сахин хамгаалха ба байгаалиин нөөсэнүүдые гамтайгаар хэрэглэхэ асуудалнуудые эрхилдэг комиссинуud Москвада хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

1981—1985 онуудай Россин Федерацийн Экономическа ба социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбые, 1982 оной республикын гүрэнэй түсэб болон бюджедые, 1981 оной түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байhые, 1980 оной бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоое үрдшалан хаража үзэлгын дүнгүүд тухай бэлэдхэлэй комиссинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй мэдээсэлые депутатуud шагнаhан байна. Тэрэнэй социальна шэглэлые үргэдхэн эдэбхижүүлхэ гээшэ шэнэ табан жэлэй түсэбэй онсо шухала зүйл болоно. Тэрээн дотор хараалагдаhан хэмжээ ябуулгануud арад зоной ажабайдалай бүхы талые hайжаруулхаар хараална. Промышленна эд бараан ба эдеэ хоолой зүйлнүүд ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ, гэр байра үргэнөөр баригдаха, хүн зоной ашаг олзо дээшэлүүлэгдэхэ, худалдаа наймаан саашадань хүгжөөгдэхэ, хүн зоной hуудал байдал hайжаруулагдаха байна. Заседанинуудай үедэ депутатуud түсэблэлгын органуудта, министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта шүүмжэлхы хэдэн ажаглалта хэбэ. Арадай ажахын бүхы hалбаринуудые али бүхы талаарнь үргэнөөр хүгжөөхэ дурадхалнууд оруулагдаа.

Эдэ ажаглалтануud болон дурадхалнуудые хараада абажа, комиссинуud түсэбүүд болон бюджет тухай шидхэбэринүүдые баталhан. Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинин түрүүлэгшэ В. С. Кузьмичевой сесси дээрэ хэhэн Түсэблэлгын-бюджетнэ ба бусад саг үргэлжын комиссинуудай нэмэлтэ элидхэлые hайшааhан байна.

Комиссинуud бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ, ерэхэ жэлэй хүдэлмэриин түсэбүүдые хараалаа.

(ТАСС).

БИДЭШЬЕ ХАБАЯА ТУРШАХАМНАЙ

...арбан нэгэдэхи табан жэ... түрүүшын жэлэй абаhан ...ралые уялганууда нэрэ... түтэйгөөр түүрэхын ту... манай Дээдэ-Юрөөгэй ...мын hаалишад, малшад ...hан арбан hарын турша... табшагай шангаар хүдэл...

...ингэжэ hу hааха жэлэйн... түсэбые болзорhоонь 4 hа... үрэт дүүргээ hэн. Бу... ль 3200 центнер сагаан ... үйлэдбэрилхэ даабари... hаа, мүнөө тэрэнээ 3500 ...нертэ хүргөөд байнабди. ...ермын турүу hаалишан ...гу коммунистка Санжид... Цыбикторжиева жэлэй ...бөө хойшо үнөөн бүриhөө ...а зэргээр 2689 кило... hу hаажа, ажахынгаа ...ы hаалишадай мүрысөөн... эрхимлэжэ ябана. Мүн лэ ...гу hаалишад Валентина ...она, Софья Зверева гэг... ...ааг бүриhөө түс түс... 2520—2600 килограмм ...hанхай. Эдэнэр бүлта hу ...а жэлэйнгээ түсэбүүдые ...ара соо дүүргээ юм. Он... ...гоор хэлэбэл, ерэхэ 1982 ...й жасаа эдэнэр түс түс... 25—30 центнер hу оруу... ...ай.

...ургэлтэй hаалишад На... ...а Табхарова, Зоя Гал... ...ова гэгээтэй hу hааха жэ... ...гэ даабариие баhал бол... ...оонь үрид дүүргэжэ ша... ...е.

...ажалтымнай эшэ үндэhэн ...ааhаа гээшэб гэбэл, аска... ...ые hайнаар харуулhал... ...эдеэлүүлхэ, саг соонь эн... ...о шэргээхэ, түрэлгэдэнь ...дхэ, hая түгаллаад бай... ...ань шадамараар hааха ...а мэтэ заабариие жэншэд... сахилгаhаамнай эхитэй ...ны алдуугүй. Тэрэшэлэн ...налис мүрысөөн манда ...ашатай түhатай гэжэ тоо... ...ёбди.

...ргээл тиимэhээ үбэлжэл... hайнаар үнгэргэхэ. Энэ ...соо үнеэдэй hу шамые ...м дээшэлүүлхын түлөө ...огон мүрысөөн гээшэ ...үб гэжэ манайхин бүл... ...оолоно. Тингээд райо... ...нгоо Тельманэй нэрэмжэ... ...тэ совхозой малшадай жэшээ... ...гээр социалис мүрысөөндэ ороолсожо, хабаяа туршан хам орожо хүдэлхэ гэжэ шидээ юм.

Тусхайбалаа, коллективнай суглаан дээрээ баталан абаhан социалис уялга соогоо нигэжэ бэшэхэй: «1981—1982 онуудай үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө 1250 килограммhаа бага бэшэ hу hаахы түлөө тэмсэхэбди. Фермэдээ удэр бүриин ажалай гурим нарижаар сахижа, зоотехническэ зөабариие жэншэдгүй бэелүүлэн, бүхы hүнэйнгөө 85 процентhээ бага бэшыень нэгэдэхи сортоор тушаахабли».

Манай коллективэй абаhан социалис уялга КПСС-эй райкомдо, райгүйсэдкомдо hайшаагдан дэмжэгдээ hэн.

Иимэ үрэ дүн түйлаха арга боломжо манайда бии. Түбхын түрүүн үбhэ тэжээлэй тиимэ элбэг бэшэшье hаа, тэрэнээ нарин нягтаар гаргашаглка, грамм, килограмм бүхэнэй ашаг үрэтэй байхыень тула үрид тон hайнаар бүйлуулжа, малдаа эдюулнэбди. Тэрэшэлэн hая түрэhэн үнеэдые түсгаар hэйн харуулhанда, тэжээлдэ байлгажа, үдэрэй заатагуй 3—4 hаахабли.

Энээнhээ гадна, фермэдэ үдэрэй ажалай үдэр бүриин тогтомол гүримые нарижаар сахиха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг байhаниинь элитэ.

Малай эдюхэ үбhэ тэжээлээр дутамагшье hаа, имагтал бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, ажалаа улам hайжаруулжа, хамаг хүсэл ороллогоёо гарган хүдэлжэ, абаhан уялгаяа дүүргэжэ байнабли.

Ондоо тиимэ түсгаар «нюуса» онол арга манда үгы. Амжалтымнай түлхүүр өөhэдымнайл гарга гэжэ манай hаалишад, малшад бүлта ойлгоно.

Д. ЦЫРЕНДОРЖИЕВА.
Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой фермые даагша.

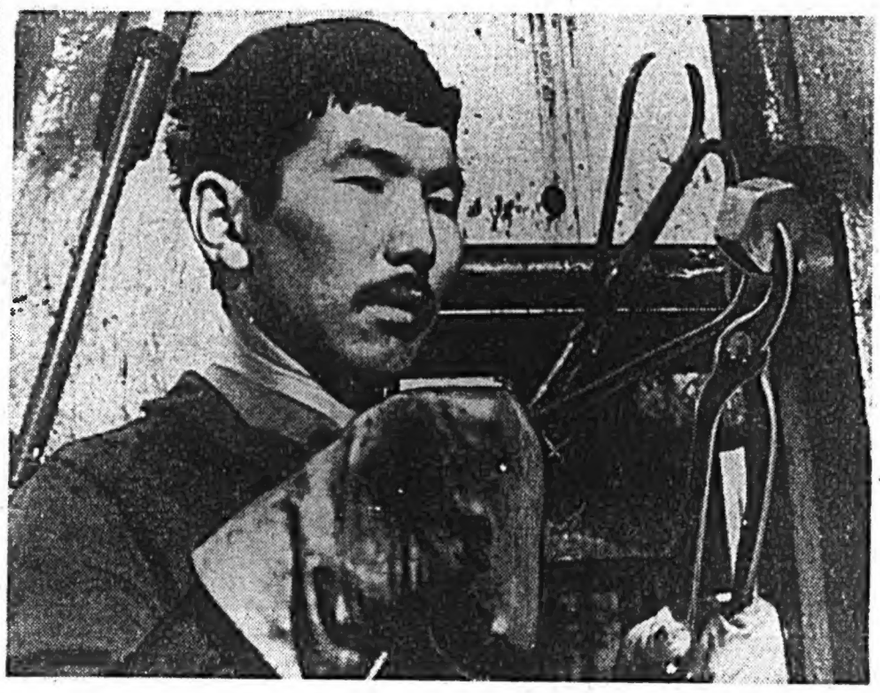

ЖАРГАЛ БАДМАЕВ — Улаан-Удын локомотив-вагон заhабарилгын заводой залуу хүдэлмэришэн. Заводой дархашуулай цехтэ хүдэлдэг, дүрбэдэхи разрядай түмэршэ дархан, ажалша бэрхэ, уран гартай гэжэ коллектив соогоо суурхалаг. Жаргал Раднаевич — КПСС-эй гэшүүндэ кандидат, арадай депутадуудай Железнодорожно районно Советэй депутат. Залуу хүбүүн нинтын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг, хүн зоной дунда хүндэтэй юм. Жаргал Раднаевич арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариидые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө оролдон, эршэтэй hайнаар ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түмэршэ дархан Ж. Р. Бадмаев ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Шалгалта юу харуулааб?

ГЭМЫНЬ УРДАА, ГЭМШЭЛЫНЬ ХОЙНОО

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болон социалис уялганууда сум дүүргэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөндэ оролсоhон «60 лет Октября» колхозой малшад байгша оной эхинhээ хойшо яhала амжалта туйлаба. Тобшолон хэлэбэл, энэ хугасаа соо нинтынгээ адууha малай тоо олошоруулха, үүлтэрыень hайжаруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулhан байна. Үнгэрhэн арбан hарын туршада гүрэндэ мяха, hу, нооhо тушааха түсэбөө дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдоо. Богонёор хэлэхэдэ, габшагай ажалай түрүүшын жэлэй арбан hара соо hу, нооhо гүрэндэ худалдаха даабаряа бэелүүлhэн байна.

Hаяхан энэ ажахыда ошоходоо байгша оной үбэлжэлгэдэ хэр зэргэ бэлдэhыень шалгахадамнай, залуу малай гүүртэ, hу hаалинин фермэ үбэлжэлгээ hайнаар эхилэнхэй гэхын аргагүй байба. Энээнhээ уламжалан, hу үйлэдбэрилхэ түсэбэйнь дүүргэлтэ бэрхэтэйхэн байдалда оронхой.

Байгша оной хабарhаа хойшо бүхэли зундаа дуhалшье бороогой ороогүй дээрэhээнь дахинаа нишэ ган гасуур боложо, сабшалан, тарялан болон бэлшээри бүхыдөө гандашаhан байгаа.

Тингэжэ адууha малынь зунай, намарай үедэ хүсэд таргалжашье үрлингүй, үбэлжэлгэдэ ороhон байба. Хэды нимэ бэрхэшээлэй ушарбашье, колхозой малшад али бүхы арга боломжоёо хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ гэжэ ороолдоогүй. Иимэ хүндэ хүшэр үеые дабахын тула горитой хүдэлмэри ябуулаа аабза гэжэ hанаhамнай, тиимэ юумэн обёорогдобогүй. Жэшээ болгон hу hаалинин фермэдэхи байдал хараад үзэе. Ноябрийн hүүл боложо байгаашье hаа, малайнь байра соохи оньhон түхеэрэлгэнүүд үшөө хүсэд бэлэн болгогдоогүй байба. Үнеэдэй шабааha, шабха арилгаха түхеэрэлгын муугаар хүдэлгэдэг дээрэhээ досоо талань муухай, шингтэй нойтон, шабар шабхатаяа худхаралдашанхай байгаа hэн. Иимэ байдалhаа hу hаалинь эрид доошолоо бшуу. Тэжээл буйлуулдаг цехынь энэл hарада хүдэлгэгдэжэ эхилээ. Эндэ комсомолой гэшүүд Даши Базаров Геннадий Цыренов хоёр сүүдхэдэ 18 тонно тэжээл буйлуулан бэлдэнэ. Энээнhээ үнеэдэйнь hу hаам бага зэргэ дээшэлжэ, удэр бүхэндэ 900—960 килограмм hу hаана. Энээнние үнеэн бүридэ тоолоходо, сүүдхэдэ оройдоол 3.8 литр болоно бшуу. Түс фермэ гүрэндэ удэр бүри 800—890 килограмм hу тушаана.

Эндэ 9 hаалишад хүдэлдэг юм. Теэд hу үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэhэн hаалишан гэхэдэ, гансал Валентина Ивановна Мурзакова болоно. Бэшэниинь даабаряа дүүргэхэ үшөөл үды.

Эндэ hайн талыень хэлэхэ болоо hаа, дурсагдагша колхозой түс фермэдэ hая гараhан, мүн урид абтаhан амяарлан байлгаха' байра түхеэрэгдэнхэй. Энээниинь лэ hайшаахаар байгаа hэн. Досоонь сэбэр, хуурай, агаарыньшье арюун, ажаллажа байhан эндошье hайн. Хэрбээ үнеэдэй байрада иимэ байгаа hаань, ехэл hайн бэлэй гэжэ hанамаар.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгын бэрхэтэй, хүшэр байhыень хараада абажа, бүхы будуун тэжээлээ заабол хэршэжэ, буйлуулжа, үнеэдтэ эдюулхэ эрилтын табигдаад байхада, эндэ энэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Ушарынь хадаа hолоомо хэршэдэг түхеэрэлгээ хүдэлгэнэгүй. hаалишадынь үнеэдтээ эдюулхэ талха тарялнай зүйлые хэршэгдээгүй hолоомотой холижо, тусхай боошхо соо хээд, эhээжэ бэлдэнэ.

Эндэhээ холо бэшэхэнэ буруунуудай гүүртэ үбэлжэнэ. Тэрэниие Бальжинима Цыдыпович Молонов даадаг юм.

— Би хоёрдохи жэлээ буруунуудые харуулhалнаб. Мүнөө бидэ 126 буруутайбди, — гэжэ ахалагша үхэршэн хэлэбэ.

Hүрэгынь харахада ехэл ядаруу, туранхайнуud байба. Дорохи дэбдихэрэйнь мүү дээрэhээ гэдэhэн талань шабар шабха болошонхойнуud харагдана. Мүнөө үедэ тэрэ буруунуудтаа хэршэгдээгүй hолоомо, зелёнко эдюулнэ. Үдэшэниинь эhээhэн талха үгэлсэнэ. Малайнь байра үбэлжэлгэдэ муугаар бэлдээтэй. Малай хэбтэхэ дэбдихэршье үгы. Доронь хэхэ хохир, модоной хибэдэhэншье асарагданагүй. Ябаhан газартамнай тэжээлэй рацион, үбэлжэлгын үедэ сахиха удэрэй гурим үшөө зохёогдоогүй байhаар.

Иимэ байдал хаража байгаад, колхозой мэргэжэлтэдэй зохихо туhаламжашье үзүүлдэггүйнь харамтай. hу hаалинин фермын иимэ байдалhаа боложо, тоhоной заводто шанар муутай hүн тушаагдана Эндэhээ колхозямар ехэ хохидолдо ороно гээшэб?

— Ерэхэ жэлдэ манай ажахыда 400 үнеэнэй комплекс баригдаха юм, — гэжэ бидэнтэй суг ябаhан колхозой ахамад ветеринарна врач К. Бадмаев тайлбарилба.

Теэд хойто жэл болотор үшөө саг үды ха юм. Тиимэhээ үнеэдэйнгээ байрые hайнаар заhабарилаад байбал, ехэ hүншье абтаха, хүдэлжэ байhан hаалишадташье зохид, абаашаhан hүнэйнь шанарыньшье hайн байха гэжэ hанагдана.

Малшадай мэдүүлhэнэй ёhоор, эндэ соёлой, медицинын, ажаhуудалай талаар эрилтыень хангаха хүдэлмэри яhала hайнаар ябуулагдадаг байба. Хилээмэн болон малшадай түрүүшын хэрэгсэлэй эд бараа автолавка асаржа үгэнэ. Недели бүри четвергдэ газетэ, журналнуудые тараана.

Ойрын сагта түс ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд дээрэ дурсагдаhан дутагдалнуудаа дары усадхажа, түйлаhан амжалтануудаа бүри батадхахын тула зохихо хэмжээнүүдые абаха ёhотой.

Д. ДОНДОКОВ,
манай тусхай корреспондент.
Зэдын район.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ
тодто мэдээсэл

СЕМИНАР ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Һаяхан «Восточные Саяны» колхозоо Түнхэнэй районой цеховой партийна организацинуудай секретарьнууд болон үзэл сурталай хүдэлмэриин эдэбхитэдэй семинар үнгэргэгдэбэ. Энэ семинарта Саянай, Түнхэнэй болон Туранай совхозуудай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэд хабаадаһан байна.

«Партийна болон ажахын зорилгонуудые бэелүүлхэдээ, цеховой партийна организацинуудай дайшалхы хүсэ болон эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ тухай» гэһэн элидхэл партиин райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Н. Д. Петухов хэһэн байна. «Восточные Саяны» колхозой парткомой секретарь В. А. Сыремпилов малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула партийна организациингаа эмхидхэлэй, политическэ хүмүүжүүлгын ямар хүдэлмэри ябуулжа байһан тухай хөөрөө. Толтойн дунда һургуулиин партийна организацийн секретарь Б. Ж. Бирбаев һургуулиингаа һурагшадай түрэл колхозтоо шефскэ ямар туһаламжа хүргэжэ байдаг тухай, Хойморой сельпогой түрүүлэгшэ В. И. Сафронова малай үбэлжэлгын үедэ малшадые худалдаа наймаанай талаар, Толтойн участково больницын ахамад врач Б. Б. Базаров медицинын талаар яажа хангажа эхилһэн тухайгаа хөөрэһэн байнад. Мүн энэ семинар дээрэ Толтойн соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригадые хүтэлбэрилэгшэ Е. Будаева, Таһархайн отделениин партийна эхин организацийн секретарь В. Л. Хусаев гэгшэд хэжэ байһан хүдэлмэри туухайгаа хоорэжэ үгөө.

Удаань семинарта хабаадагшад Таһархайн һу һаалийн комплексдо, Галбайн һу һаалийн фермэдэ ошоо. Эндэ тэдэнэр улаан булангуудыень харaа, хэжэ байһан хүдэлмэрээрнь һонирхоо, өөһэдынгөө ажаглалта болон дурадхалнуудые хэлээ.

Семинарай түгэсхэлдэ партийн райкомой секретарь Э. З. Васильева колхоз болон совхозуудай ажалшадай дунда ябуулагдажа байһан үзэл сурталай хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай хэлээ.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

АРАДАЙ БАЯЛИГЫЕ АЛМАХА, АРЬБАДХАХА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Гэхэтэй хамта нинтын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, гүрэнэй зөөри үрилгэтэй тэмсэхэ талаар бүхы Советүүд һайн хүдэлмэри ябуулна гэхын аргагүй. Жэшээнь, Аргадын совхоздо энэ жилдэ зуу гаран морид угы болошоһон байна. Теэд Хурамхаанай райгүйсдкомшье, нютагай Советэй гүйсдкомшье энээнние анхаралдаа хүсэд абаагүй байна. Кабанскын шубуунай фабрикада муугаар харууһалгадаһан, ашаглагдаһан дээрэлээ хэдэн трактор, комбайн болон хүдөө ажахын бусад техникэ саг һаа урид эбдэршэһэн байна. Фабрикын хүтэлбэрилэгшэд тэдэнние хуушарһан сэгнэлтэ үгөөд, голодоһондо гаргажархёо. Энэнь Кабанскын районой, мүн нютагай сельскэ Советүүдэй гүйсэдкомуудай хиналтада абтаагүй. Нимэ жэшээнүүд үшөөл олон байһаниинь гэмшэлтэй.

Байгша ондо КПСС-эй ЦК «КПСС-эй XXVI съездын шинидхэбэринүүдэй хараагаар хиналта ба шинидхэбэринүүдэй бэелүүлгые шалгалга саашадань нарижуулха тухай» тогтоол, тинхэдэ СССР-эй Министринүүдэй Совет «Министерствэнүүд, захиргаанууд болон хүтэлбэриин бусад органуудта хиналта-шалгалтын хүдэлмэрине һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» тогтоол баталан абаһан байна. Энэ документнүүдые хүтэлбэри болгон республикын хиналтын органууд парти болон правительствын директивэнүүдэй дүүргэлгые шалгаха, түсэбэй ба финансын журам, совет хуули сахиха, социалис зөөри үрихэ ябадалые элирүүлэн хорихо талаар хүдэлмэрэ һайжаруулһан байна.

Гэбэшье энэ хиналта газар бүхэндэ хэрэгтэй нүлоогөө үшоол үзүүлээгүй байһаар. Илангаяа захиргаан доторой хиналтые нэрлэхэ шухала. Зарим министерствэнүүд, албан захиргаанууд болон хүтэлбэриин органуудай үнгэргэһэн шалгалтануud олонхи ушарта ашаг үрэ багатай, ёһын тэдыдэ үнгэргэгдэһэн байха юм. Биднэр финансын, түсэблэлгын болон гүрэнэй банкын органуудта, мүн статистикын органуудта, хиналта ба тоо бүридхэл хэхэ ажалайнь эмхидхэлдэ шанга эрилтэ табиха эрхэтэйбди. Түсэбтэ даабари дүүргэхэ, материальна болон мүнгэн зөөри зүбөөр ашаглаха, тоо бүридхэл эмхидхэхэ хэрэгые шалгаха талаар энэ органууд ехэ эрхэтэй. Теэд энэ эрхээ хэрэглэн, оорынгөө үүргые дүүргэхэ талаар тэдэнэр али олон ушарта харюусалгагүйгөөр хүдэлнэ.

Хуули сахилгын органуудай хүдэлмэридэ нилээд дутагдалнууд ушарна. Тэдэнэй гэмээр хуули эбдэһэн, нинтын зөөри үриһэн тухай хэрэгүүд саг соогоо харагданагүй. Хуули журам сахилгын, совет хуули олондо ойлгуулалгын албаниие, тоо бүридхэлгын-бухгалтерска хүдэлмэрилэгшэдые бэлэдхэлгын ба һургалгын системые саашадань һайжаруулха шухала болоихой. Мүн колхозуудай ревизионно комиссинуудай эдэбхи үүргые дээшэлүүлхэ шухала. Олонхи ажахынуудта тус комиссинууд һуулаар хүдэлнэ гэжэ мэдэрхэ эзргэтэйбди. Эндэ илангаяа Хяагтын, Загарайн, Ахын районуудай колхозуудые нэрлэмээр.

Хиналтын хүдэлмэри — хүшэр хүндэ хүдэлмэри байха. Эндэ эрид сэхэ зан, эрэлхэг зориг, мүн хүниие хүндэлхэ шаламбари хэрэгтэй. Хиналтын бүхы шатануудые нарижуулан һайжаруулха, тэндэ өөрынгөө хэрэгые һайн мэдэхэ, шалгагдаһан, үнэн сэхэ хүнүүдые табиха хэрэгтэй. Тэдэнэр өөрынгөө ажалые комсомолой прожектор, депутадуудай комисси болон постнууд, нүхэдэй суудүүд гэхэ мэтэ ниитын эмхинүүдтэй хамтаран ябуулха байна.

Министерствэнүүд, албан зургаануудай арадай депутадуудай Советүүд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд хиналта хэгшэдтэ саг үргэлжын туһаламжа үзүүлхэ уялгатай. Хиналтаар элирүүлэгдэһэн зүйлнүүдтэ саг соонь анхаралаа табиха, хинагшадай оруулһан дурадхалнуудые саг соонь хаража, дутуу дунданүүдые усадхаха талаар хэмжээ абаха байна.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар һайжаруулха, нөөсэнүүдые зүбөөр ашаглахын түлөө тэмсэлдэ ажалай гаргашануудые бүридхэлэй системэ болон ажахын тоосоон ехэ нүлөө үзүүлхэ гэжэ. Энэл хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министринүүдэй Советэй «Түсэблэлгэ һайжаруулха ба үйлэдбэриин ашаг үрые ба хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ажахын онол арганууудай нүлөөе шангадхаха тухай» тогтоол зорюулагданхай. Тэрэниие бэелүүлхын түлөө манай республикада горитой хүдэлмэри ябуулагдадаг гэжэ.

14 предприяти, тэрэ тоодо республикын Нютагай промышленностиин министерствын бүхы предприятинууд ажалайнгаа дүнгые сэбэр (нормативна) продукциин гарасаар тоолодог болоихой. 1982 ондо промышленна үшөө 28 предприяти энэ гуримаар хүдэлдэг болохоор бэлэдхэл ябуулжа байна. Бригадна гуримаар хүдэлһэн коллективүүд улам улам одошорно. Энэ талаар прибор бүтээлгын нэгэдэл, судна бүтээлгын, локомотив-вагон заһабарилгын, «Теплоприбор» заводууд, «Забайкаллес» нэгэдэл, «Нижнеангарскстрансстрой» трест болон бусад олон предприятинуудай коллективүүд эрхим жэшээ харуулна.

Эдэ бүхы хэмжээнүүд үйлэдбэриие һайнаар эмхидхэхэ, гол фонднуудые ашаглаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин журам шангадхаха, материальна болон мүнгэн зөөри гамтайгаар ашаглаха, ажалайнгаа дүнгэй түлөө бригадын гэшүүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эрхим һайн нүлөө үзүүлнэ.

Хүдөө ажахыда продукци, үбһэ тэжээл, түлишэ болон бусад материальна зөөриие чегээр тоолохо гурим нэбтэрүүлхэ, мүн бригада, фермэ болон колхоз, совхозуудай бусад үйлэдбэриин подразделениинүүдтэ түсэбтэ даабаринууд болон гаргашынь лимидүүдые ойлгуулжа үгэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала. Мүнөө республикын 167 ажахынууд сооноо 76 колхоз, совхозуud чегээр тоосохо гуримда оронхой. Энэ гуримые бүхы колхоз, совхозуудта нэбтэрүүлэн нарижуулха хэрэгтэй.

Алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэлдэ социалис мурысөөн, ажалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөн аргагүй ехэ нүлөө үзүүлхэ байна. Тэдэнэр ажалша хүнэй эдэбхи үүсхэл, үйлэдбэриин нөөсэнүүдые бэдэрхэ оролдолые бадаргадаг. Үйлэдбэриин нөөсэнүүдые алмаха талаар ажалшадай бүхы үнэтэ үүсхэл, дурадхалнуудые ходоодоо дэмжэхэ хэрэгтэй.

Алмалта, арьбалалтын гурим шангадхаха хэрэгтэ манай хэблэл, радио, телевидени эдэбхитэйгээр хабаадаха уялгатай. Энэ хэрэгтэ кадрнуудай политическэ болон экономическа һурадсалшье туһалха байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэл, КПСС-эй XXVI съездын болоһон жэл түүрэсхы шатадаа ороод байна. Жэлэй дүүрэтэр үлэһэн саг соо үшөө ехэ юумэ бүтээхэ, ехэ юумэ шинидхэхэ хэрэгтэй.

Манай гол анхаралаа хандуулха, гол хүсэсэ элсүүлхэ хэрэг хадаа түсэбтэ даабаринууд болон социалис уялгануудаа дүүргэлгэ болоно. Урданхи гэгдэлнүүдэ усадхажа, гэгдэһэн участогуудые урагшань татажа, ажалша коллективүүд бүхэнэй, ажахын бүхы һалбариннуудай түсэбэй дүүргэгдэхын түлөө бүхы ороолдолоёо гаргаха зэргэтэйбди.

Малай үбэлжэлгэ — манай ажалай эгээл харюусалгата участок болоихой. Мүнөө жэлэй үбэлжэлгэ хүшэр хүндэ эрхэ байдалда ябажа байна. Олонхи ажахынууд түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнэйнгээ 40—50 процент үбһэ тэжээл бэлэдхэнхэй. Тиимэһээ тэрэнээ гамтайгаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэнь шухала байна. Мүн тиихэдэ республикаһаа гадуур газарта тэжээл бэлэдхэхэ, эдеэ хоолой үлөөдэһэ, нарһанай шэлбүүһэ, ожорһо суглуулха гэхэ мэтээр бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ хэрэгтэй. Үшөө тиихэдэ сүхэ жэлэй ургаса тухай бодомколон, үрэһэ хүрэнгээ бэлдэхэ, саг соонь техникээ заһабарилха, полинууд дээрэ үтэгжүүлгэ гаргаха, тошо халяаха хэрэгтэй бшуу.

Түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые алмаха гурим сахиха, гээлтэ, гаргашануудые усадхаха талаар тэмсэл эрид шангадхаха шухала. Түлишэ, электрын эльшэ хүсэ, дулаа гаргашалха талаар тогтоогдоһон лимит болон нормонууд, мүн гаргаша бага болгохо түсэбүүд нарншаар бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Мүн тиихэдэ түүхэй эд, материал, мүнгэн зөөри гэхэ мэтые алмалта манай гол анхаралда байха ёһотой бшуу.

Продукциин шанар һайжаруулха, гүрэнэй стандартнуудые сахиха асуудалнууд нарин хиналтада абтаха зэргэтэй. Эндэ үшөөл ехэ хүдэлмэри ябуулха шухала. Республикын промышленностьда голодоһонуудай гаргадаһанһаа боложо, энэ жэлдэ миллион тухэриг үөө дээшэ гарза хэгдээ. Тэрэ тоодо Улаан-Удын гадар трикотаж хубсаһанай фабрикада 162 мянган тухэриг, «Бурятстройматериалы» нэгэдэлдэ 197 мянган тухэриг, Тимлюйн асбесто-цементнэ зүйлнүүдэй заводто 96 мянган тухэриг гарза хэгдэһэн байна. Мебельнэ, эдеэ хоолой промышленностьда гарза мүн лэ ехэ. Барилгашад ехэ голодоһо гаргана, тэдэниие усадхаха хэрэгтэ хэдэн зуун мянган тухэриг гаргашалагдана бшуу.

Һүнэй, нооһоной шанарай муу дээрэһээ, туранхай, бага шэгнүүртэй мал туршаа-һанһаа боложо колхоз, совхозуud ехэ гарзада ороно. Тиигэжэ жэшээнь, Баргажанай, Хэжэнтын, Хурамхаанай, Хорин районуудай ажахынуудһаа мал туранхайгаар туршаагдана. Улаан-Удын, Кабанскын, Зэдын, Яруунын, Прибайкалин районуудай колхоз, совхозуудһаа мүн шанартай һүн оруулагдана. Олонхи ажахынуудта нооһоной, арһанай шанар мууданхай. Продукциин шанар һайжаруулха, голодоһонһоо луддыдаһан гаргаша бага болголго хадаа үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгын гол түлхисэ болоно гэжэ.

«Экономико гаргаша багатай байха ёһотой». Социалис ажахы эрхилэлгын мүнөө үеын энэ ёһо гуримые ажалша коллектив бүхэн, хүтэлбэрилэгшэ бүхэн, республикын бүхы ажалшад өөрынгөө удэр бүриин хүдэлмэридэ багимталха уялгатай. Энэ оронойнгоо баялигай, тэрэнэй оборонно хүсэнэй, арадай һуудал байдал саашадань һайжаруулгын гол үндэһэн — социалис зөөриие гамнаха ба улам арьбадхаха гэһэн хуулита уялгаяа эрхэтэй бүхэнэй бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө партийна, профсоюзуудай, комсомолой организациинууд, арадай депутадуудай Советүүд ороддохо ёһотой.

КПСС-эй XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленумэй, мүн СССР-эй Верховно Советэй сессиин хараалһан шинидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө манай республикын ажалшад областной партийна организациингаа хүтэлбэри доро ехэ ороолдолго гаргаха, алмалта, арьбалалтын түлөө, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын түлөө социалис мурысөө үшөө үргөөр дэлгэрүүлхэ байнаниинь дамжаггүй.

КПСС-эй XXVI съездын шинидхэбэринүүд дотор хүдөө ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүргөөхэ, ойрын жэлнүүдтэ эдеэ хоолой программа зохёожо, тэрэниие бэелүүлхэ талаар экономическа ба политическэ ехэ удха шанартай зорилгонууд табигданхай. Хүдөө ажахын үйлэдбэри жэлһээ жэлдэ шэнэ техникээр хангагдана, тэндэ шэнэ технологи нэбтэрүүлэгдэнэ. Хүдөөгэй ажалшадай хэдэг хүдэлмэри индустриальна түхэл маягтай боложо байна.

Мүнөө үедэ хүдөөгэй механизаторай гарта элдэб түхэлэй тракторнууд, комбайнууд, тэжээл бэлэдхэхэ техникэ, автомобиль гэхэ мэтэ ороно. Тиимэһээ тэдэнэр эдэ элдэб машинануудые хүдэлгэжэ шадаха, олон мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд байха ёһотой.

Мал ажалдашье ехэ хубилалтануud болоно. Фермэнүүдтэхи олонхи хүдэлмэри оньһон техникын, электрын эльшэ хүсоор хэгдэдэг боложо байна. Эндэ баһал олон мэргэжэлтэй операторнууд хэрэгтэй болоно. Эдэнэр элдэб түрэлэй адууһа мал харууһалха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ «нюусануудые» хүсэдөөр мэдэхэһээ гадна тэндэ тодхогдоһон оньһон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэжэ шадаха уялгатай.

Иигэжэ арадай ажахыда, тэрэ тоодо хүдөө ажахыда, хүнүүдэй бар хүсөөрөө хэдэг ажал үсөөржэ, ехэнхидэ машинануудай хүсэн хэрэгэлгэдэгэ боложо байна. Тиимэһээ тэдэнэр ордэм-техникын туйлалтануудые ажал дээрээ хэрэглэхэ, бүхы машинануудые һайнаар харууһалжа, заһабарилжа байгаад, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ ушартай.

Нимэ байдалда хүдөөгэй ажалшадай эрдэм, мэргэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха гээшэ тон шухала хэрэг болоно. Энээн тушаа КПСС-эй XXVI съезд дээрэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна. «Арадай ажахые мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдөөр нэмээжэ байха шухалын шухала арга болодог техническэ мэргэжэл олгодог һүргуулинуудые саашадань хүгжөөхөөр хараалха. 1981 — 1985 онуудта эдэ һүргуулинуудые дүүргэһэн мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй тоое 13 миллиондо хүргэхэ, дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлдэн гаргалгые 1,6 дахин ехэ болгохо» гэжэ съездын материалнууд дотор заагданхай.

Мүнөө сагта мэргэжэлээ үе-үе болоод лэ тусхай һургуулинуудта дээшэлүүлжэ байгаагүй хүнүүд мэргэжэл багатай ажалшадай тоодо орохо байна. Тиимэһээ дүрбэ-табан жэл болоод лэ хүнүүд мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байха ушартай гээшэ.

Хүдөөгэй ажалшадые элдэб мэргэжэлдэ һургахадаа, гансал хүдөө ажахын үйлэдбэриин мүнөөнэй эрилтэнүүдые хараада абаха бэшэ, мүн тэдэнэрэй мэргэжэл шадабари үйлэдбэриин хүгжэлтэһөө уридлажа абаахаар хараалха хэрэгтэй. Имагтал энэ зорилгые Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын захиралтаар байгуулагдаһан Буряадай һурадсалай курсануудай комбинат дүүргэхэ зорилготой.

Манай комбинадай эмхидхэгдэһэн саг һаа хойшо үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада 20 ондоо мэргэжэлээр хүдөөгэй 4700 хүн курсада һуража, мэргэжэл шадабаряа баяжуулһан жэшээтэй.

Эдэ зоной дунда механизаторнууд, мал ажалай операторнууд гол һуури эзэлнэ. Эдэнэрэй олонхидтонь 1-дэхи, 2-дохи классай «Мал ажалай мастер», 1-дэхи ба 2-дохи классай механизатор гэһэн мэргэжэл олгогдоһон байна. Иигэжэ манай комбинат, бүсад область болон республикануудта адли хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые һурган бэлдэхэ талаар онсо үүргэ дүүргэнэ.

Хүдөө ажалшад һурадсалха, мэргэжэлээ гүнзэгырүүлхэ ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй. Энэнь гансал дээгүүр классай мэргэжэлтэй боложо, ехэ түлбэри абаха гэһэн бэшэ, харин мэдэсэ шадабаряа дээшэлүүлжэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гэжэ ороолдоно, алдуутай бэшэ гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, социалис мурысөөндэ эрхимлэгшэдэй олонхинь манай комбинадта һурадсаһан хүнүүд байха юм.

Жэшээнь, Улаан-Удын районой «Дружба» колхозой һу һаалийн Пестеровскэ комплексын түрүү һаалишан Клавдия Егоровна Власова, Кабанскын шубуунай фабрикын АВМ агрегадай оператор Иннокентий Матвеевич Бурлаков, Хорийн районой Дээдэ-Тайлсын совхозой оньһожоруулагдамал отрядые даагша Георгий Петрович Кучумов, жэлдээ хонин үриһөө хурьга түлжүүлдэг Хурамхаанай районой хонишод Сокто Энхеевна Тыхеева, Санжидма Цыдыповна Нимаева, Даба Цыренович Шарланов. Домбо Хобушкеевна Дамдинова, Улаан-Удын фабрикын шубуушан Лидия Ивановна Митрофанова, Сотниковско фабрикын шубуушан Лидия Семеновна Шабалина болон бусад эдэнэрэй тоодо ороно.

Арбадахи табан жэлэй һүүлэй жэлнүүдтэ республикамнай ган гасуурта дайрагдажа, олонхи ажахынууд республикаһаа гадуур ошожо тэжээл бэлэдхэхэ баатай болоо. Энэ хүдэлмэридэ хүдөөгэй олон хүдэлмэрилэгшэд хабаадаһан байха юм. Энэшье ушартай республикымнай олохон районууд хүдөөгэй ажалшадые элдэб мэргэжэлдэ һургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргэһэн байна. Иимэ ажахынуудые нэрлэбэл, Бэшүүрэй районой «Победа», «Рассвет», «Дружба» колхозуud, Дзержинскийн нэрэмжэтэ совхоз, Хэжэнгын совхоз, Кабанскын шубуунай фабрика, тэндэхи Байгалай ОПХ, Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, Гааргын, Һахалийн, Аргатын, Дэрээнэй совхозуud, Улаан-Удын болон Сотниковско шубуунай фабрикануud болон бусад бин.

Тиигэбэшье энэ шухала хэрэгтэ хаа хаанагүй анхаралтайгаар хандана гэхээр бэшэ. Зэдын районой Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудай, Сэлэнгын районой «Бестужевский» совхозой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, Мухар-Шэбэрэй районой «Знамя Ленина», «Коммунизм», «Родина», колхозуудай; «Родина», «Дружба», Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадаа һургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхын түлөө балай ороолдоггүй гэжэ хэлэхээр.

1980 ондо КПСС-эй Улаан-Удын горком хүдөө ажахыда шефскэ туһаламжа хүргэхэ хүсэлтэйгөөр городой предприятинууд болон эмхи зургаануудта хүдэлдэг 695 хүниие манай комбинадта һургажа, богонихон сагай болзорто мэргэжэлтэй механизаторнуудые бэлдэһэн байна. Нимэ курсануud авиационно, прибор бүтээлгын, локомотив-вагон заһабарилгын, мяха-консервын, шэлэй заводуудта, «Электромашина» заводто болон бусад предприятинуудта эмхидхэгдэжэ, хүдэлмэрилэгшэд тэрэниие амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Комбинадай хүдэлмэри олон янзаар эмхидхэгдэнэ. Хэшээлнүүдые үндэсэлэн хэ тусгаар байрагүй, нэгдые байлгаха хамтын бүлгүй дээрэһээ хүнүүдые ... ра дээрэнь, һаалийн комплекснуудта һургаха. Энэ үедэ машинаар һааха 282 операторые һургаһан бэлдээбди.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд профсоюзай ... мой туһаламжаар Хурамхаанай районой Гааргын ... шаан, Мухар-Шэбэрэй ... оной «Березка», Улаан-Удын туристнуудай ... «Сурхайта нуур», «Бай... лай долгин» гэдэг ... тын газар һуралсалда ... рэглэгдэнэн байна. Эндэ ... нууд амаржа, бэеэ арга... жа байха зуураа, тусла... сэбэй ёһоор һуралсажа, ... гэжэл шадабаряа дээшэ... һэн байха юм.

Һуралсалай комбинат хүдэлмэридэ хүдөө ажахын институтай, хүдөө ажахын эрхилэлгын һүргуулинуудта ... нар, республикын ... ажахын министерствын, ... гүйсэдкомуудай хүдөө ... хын управленинүүдэй, ... хынуудай мэргэжэлтэй ... баадуулагдадаг байна.

Һуралсагшадай эрдэм ... дэсээ дэшэлүүлхын ... тэдэниие түрүү ажахы... та, мал ажалай комбинуудта, шубуунай фабрикуудта, промышленна ... приятинуудта абаашажа ... нилсуулдаг байнабди.

Бидэнэр һурагшадта ... рэгтэй эрдэм мэдэсэ ... гэжэ оролдохынгоо ... гаар, тэдэнэртэ һурал... үргэлжэлүүлхэдэнь, ... ажахын техникумдэ ... донь туһалдаг гээшэбди.

Энэ табан жэлэй түр... манай республикын ... ажахыда хүдэлхэ 5 мянган хүниие хүдөө аж... үйлэдбэриин элдэб мэрг... дэ һургаха түсэбтэйбди.

Үбэлдөө хүдөөгэй ... шадые элдэб мэргэж... һургахада эгээл зохи... гээшэ.

В. БАРЛУК...
республикын Хүдөө ажахын министерств...
Буряадай һуралсалай курсануудай комбинат... директ...

КПСС-эй XXVI съездын шинидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ ҺУРАЛСАЛ

АЛАС ХОЛЫН ЗАМАА...

ЛЕНИНГРАД. Пулково... дэг аэропортын техниче... албан Аэрофлодой распо... нида оруулагдаагүй бай... самоледто гол анхаралаа ... дуулба. Антарктида—Ле... -град гэһэн алас холын зам... амжалтатайгаар дабаһан ... 18Д гэжэ агаарай ман... томо онгосо эндэ бууба. ... даха совет антарктическа ... спедициин бүридэлдэ ороо... ехэ бүлэг эрдэмтэд, мэ... жэлтэд энэ самолёдоор ... орондоо бусажа ерэһэн ... на.

ИЛ-18Д түхэлэй самол... нимэ холын зайда түрүүш... хеэ нилээ бэшэ. Тэрэ ... лярнигуудые Антарктида... абаашаһан юм. Молодежн... обсерваторидохи саһан-м... һэн дээрэ аэродром барих... ашаар нимэ холын зай... агаарай хүүргэ татагдаха ... гатай болоһон байгаа.

Мүнөө нимэ нилээдэг... ходо ходо хэгдэдэг бо... юм. Энэнь Антарктида... учна хүдэлмэриие нилээд ... гэдхэхэ арга олгохо бай... Улаадахи нилээдэг ерэхэ ... лэй февраль һарада бэе... лэгдэхээр түсэблэгдэнэ.

СИБИРИИН ХҮГЖЭМТ ҺАИНДЭР

ТОМСК. Хүгжэмэй ис... ствын үбэлэй һаиндэр Том... до нээгдэбэ. Тэрэ Сибин... соёлой ажабайдалда эгээл ... расхаалта үйлэ хэрэг бо... Тэрээндэ хабаадагшад — ... дээжэ хүгжэмшэд, компо... торнууд, лекторнууд, сим... ническа, камерна, арадай ... жэмые хоёр долоон хоно... турша соо олоной дунда ... гэнөөр нэбтэрүүлхэ байна.

Ленинградай эртэ ур... ба мүнөөнэй хүгжэмэй ... самбль. Воронежско ороо... дай хоор гэхэ мэтын алда... коллективүүд, искусств... түрүүшын алхам хэжэ б... һан Кемеровын «Кузбасс»... жэ дуу, хатарай ансам... ородой эртэ урдын хо... сугларба.

Томскын уран һайха... бүлгэмүүд — университе... хоорой капеллэ, уран ха... най бүлгэмэй «Сибиряк»... гэжэ дуу, хатарай ансам... шэнэ программануудые б... дэ.

ХОЙТО ЗҮГЭЙ ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

НАДЫМ. (Ямало-Ненецкэ автономито округ). Газ абагшадай хурдан түргэнөөр ургажа байһан Надым городто хирпиисын шэнэ завод түрүүшынгээ продукци үгэжэ эхилбэ. Жэлэй туршада хорин миллион хирпиисэ үйлэдбэрилэн гаргахэ энэ заводой ашаглалгада тушаагдахада, эндэ хүүгэдэй саадууд, һургуулинууд, магазинууд, клубуудай байшангуud хурдан түргэнөөр баригдажа эхилхэ болоно. Юуб гэхэдэ, эндэ холоһоо хирпиисэ асаргдахаяа болихонь ха юм.

Автономито округто гэр барилгын комбинат баригдажа, зохидоор түхеэрэгдэһэн байрануудтай байшан гэрнүүд бодхоогдоно. Модон гэрнүүдые бариха үшөө нэгэ завод мүнөө эндэ баригдажа эхилэнхэй.

Сэнхир түлишэ абаха талаар түсэбтэ даабаринууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэн, холын Хойто зүгэй газшадай ажалай болон амаралтын зохид эрхэ байдалда һайнаар нүлөөлнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо эндэ түсэбөөр хараалагдаһаннаа 1,1 миллиард кубометр газ абтаад байна.

ДЕПУТАДУУДАЙ ПОСТДО

АНАДЫРЬ. Заполяриин Валькумей посёлогой хүүгэдэй саадай багашуул болзорһоо урид шэнэ байшанда орожо толлобо. Энэ барилга дээрэ байгуулагдаһан депутадуудай пост тэрээндэ туһалаа.

Барилгын хүдэлмэриин ябасаар һонирхоһон арадай һунгамалнууд энэ барилга дэ... ажалай эршэ доошолоо г... элирүүлбэ. Барилгын упра... нин хүтэлбэрилэгшэд энэ ... рилгые аша үрэгүй гэжэ ... лоод, эндэ хүдэлдэг зар... хүдэлмэришэдые ондоо бар... гада эльгээһэн байгаа бэ... Депутадуud энээниие ... селково Советэй сесси д... хаража үзэхөөр дурадха... байна. Сесси дээрэ деп... дуud барилгашадай бу... шинидхэбэринүүдые заага... барилгын олон асуудалнуу... шинидхэһэн байна.

Тиигэжэ барилгын хүдэл... ри богони болзорто дүүр... дэһэн байна. Тиигэжэ һуна... шадай захяа саг соогоо д... гэгдээ.

Барилгын хүдэлмэриин я... сада депутадуудай бүлэг... болон постнуудай туһалам... һанай ашаар Певегтэ боль... цын комплекс, Нагорный ... хондо дунда һургуули бар... даһан, һунгагшадай бусад ... хяанууд дүүргэгдэнэн бай...

Хойто зүгэй газшадай ажалай болон амаралтын зохид эрхэ байдалда һайнаар нүлөөлнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо эндэ түсэбөөр хараалагдаһаннаа 1,1 миллиард кубометр газ абтаад байна.

ДЕПУТАДУУДАЙ ПОСТДО

АНАДЫРЬ. Заполяриин Валькумей посёлогой хүүгэдэй саадай багашуул болзорһоо урид шэнэ байшанда орожо толлобо. Энэ барилга дээрэ байгуулагдаһан депутадуудай пост тэрээндэ туһалаа.

Барилгын хүдэлмэриин ябасаар һонирхоһон арадай һунгамалнууд энэ барилга дэ... ажалай эршэ доошолоо г... элирүүлбэ. Барилгын упра... нин хүтэлбэрилэгшэд энэ ... рилгые аша үрэгүй гэжэ ... лоод, эндэ хүдэлдэг зар... хүдэлмэришэдые ондоо бар... гада эльгээһэн байгаа бэ... Депутадуud энээниие ... селково Советэй сесси д... хаража үзэхөөр дурадха... байна. Сесси дээрэ деп... дуud барилгашадай бу... шинидхэбэринүүдые заага... барилгын олон асуудалнуу... шинидхэһэн байна.

Тиигэжэ барилгын хүдэл... ри богони болзорто дүүр... дэһэн байна. Тиигэжэ һуна... шадай захяа саг соогоо д... гэгдээ.

Барилгын хүдэлмэриин я... сада депутадуудай бүлэг... болон постнуудай туһалам... һанай ашаар Певегтэ боль... цын комплекс, Нагорный ... хондо дунда һургуули бар... даһан, һунгагшадай бусад ... хяанууд дүүргэгдэнэн бай...

ЖОЛООШОН

ВЛКСМ-эй гэшүүн Галина Лещева залуушье һаа, коллектив соогоо маттаалтай хүдэлнэ. Тэрэ Улаан-Удын нарин сэмбын комбинадай бүд нэхэлгын цехэй түрүү хаалаһай комсорг юм. Эдэбхитэй хүдэлмэришэн ямаршье нинтын ажалда арсажа байдаггүй, үнэн сэхээр хандадаг юм.

Галинын хүтэлбэрилдэг комсомолой организацийн гэшүүд партийн ЦК-гай ноябриин Пленумэй материалнуудые үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, гүнзэгыгөөр шудалжа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүд нэхэгшэ Галина Лещева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хоёроон

Каменскын автопредприятида мурысөөнэй дун согсолдожо, ехэл сулөөгүй саг байгаа. Тус предприятиин А. И. Бирюлинэй бригадын дүнгөөр һонирхоһоломнай. ахамад экономист В. А. Тогочеева нигэжэ хэлэбэ:

— Мүнөө дүнгынь гүйсэд согсолоогүй байнабди. Юрэдөөл, хэзээдэшье, түсэбөө дүүргэһэн байха. Багсаажа үзэхэдэ, 102 процент дүүргэгдээ ха.

Жэлэй эхинһээ хойшо һара, квартал бүриин түсэб дүүргэгдэнэ. Бригадир һанаа амар, сэдьхэл тэнюун байха гэзэ һанамаар. Теэд энэ үдэр А. И. Бирюлинэй холодоо энэсбхилһэн шарайнь барагар, һанаа зобонги байгаа һэн.

—Энэ һарада ехэл бирагүйгөөр ажаллажа гарабабди. Юун гээшэб — 102 процент. Урда жэлнүүдтэ энэ үедэ бидэ жэлэйнгээ даабари дүүргэгдэ байдаг һэмди. Юрэдөөл, энэ жэлдэ олон шалтагаан туршаалдаа даа. Хайшан гэжэ эдэниие усадхаха гээшэб, — гэзэ Алексей И

Советдүүдэй хүдэлмэри

ХАРАА ТҮСЭБҮҮДНАЙ УЯЛГАЛНА

ССС-эй ЦК-гай ноябрийн (1 он) Пленум, СССР-эй Дээдэ Зөвлөлэй Верховно Советдэй зургаадахи сессиндэ гарсан шийдвэрнүүдтэй танилцаад, ажабайдалайнгаа ниитэлэг асуудалнуудтай, ороной хүдэлмэрийн ахиц дэвшилтэй

Улаасхоорондын шэнжэлэл

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ХЭРЭГЭЭР

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Германиин Федеративна Республика ошоно ерэһэниинь улаасхоорондын байдалда туйлай ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг болобо. СССР-эй ба ФРГ-тэй хүтэлбэрилэгшэд хөөрэлдөөнэй үедэ улаасхоородныи онсо шухала асуудалнуудые, тэрэшэлэн хоёр талын харилсаа холбоонуудай бодото байдал ба саашанхи арга боломжонуудые зүбшөн хэлсэбэ гээшэ. Эб найрамдал аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхын түлөө, тохёолдоод байһан шахардуу байдалые һуларуулхын түлөө бүхы гүрэнүүдэй үндэр харюусалгатай байһаниие тэдэнэр үшөө дахин онсолон тэмдэглэбэ. Шахардуу шанга байдалые һуларуулха, удаан болзорто амгалан тайбан, адли тэгшэ харилсаа холбоо тогтоохо политикые аршалан хамгаалха ба бэхижүүлхын тула хэрэгтэй хамаг бүхы юумэ хэхэ шухала гэжэ этигэжэ байһанаа нухэр Л. И. Брежнев, федеральна канцлер Г. Шмидт элирхэйлэн мэдүүлээ.

«Канцлертай хөөрэлдөөнөөс миниий хэһэн гол тобшолол гэхэдэ, эб найрамдал бэхижүүлгын, шахардуу байдалые һуларуулга һэргээлгын ба бэе бэедээ этигэн найдаха ябадал тогтоолгын аша туһада бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ, хамтынгаа хүдэлмэрние үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй», — гээд Совет гүрэнние хүтэлбэрилэгшэ Боиндо хэблүүлэй түлөөлөгшэдэй урда үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна.

Советскэ Союзай, мүн ФРГ-гэй хүтэлбэрилэгшэд хөөрэлдөөнэй үедэ стратегическэ ядерна буу эзбэсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха ба тэдэние хороохо хэрэгтэ онсо анхарал хандуулаа. СССР-тэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Европодо тараан тодхохо тухай Сагаан байшангай шидхэбэри абаһан ушарһаа энэ түбидэ ямар бэрхэшээлэй тохёолдожо байһаниие совет тала сэхэ руунь ямаршье нюуса далдагүйгөөр заа-һан байха юм. Женевэдэ совет-американ хөөрэлдөөнэй үнгэргэдэжэ байха үедэ буу эзбэсэг олошоруулгые зогсоохо ябадалда нүгөө талын зүбшөөлөө үгөө гээшэ һаа, СССР өөрынгөө европейскэ хуби дээрэхи дунда зэргын зайда табигдаха ядерна буу эзбэсэгүүдэй зарим хубие, һайн һайхан үйлэ хэрэгэй жэшээ болгон, хороохоор Советскэ Союз бэлэн гэжэ совет хүтэлбэрилэгшын хэһэн мэдүүлгэ Баруун Германиин ба бүхы дэлхэйн олонитэдэ бүхыдэнь гүн гүнзэгыгөөр нүлөөлбэ.

«Боиндо болоһон уулзалга СССР-эй шэнэ дурадхалнуудые зүбшөн хэлсэлгын оршон байдалда үнгэрбэ. Совет гүрэнние толгойлогшо ФРГ-тэй канцлер Г. Шмидтдэ тэдэн тушаагаа тодорхой тайлбари үгөө», — гээд Франциин «Юманите» газетэ онсолон бэшэбэ. Тус газетын бэшэһэнэй ёһоор, «Боиндо үнгэргэдэһэн хөөрэлдөөнүүд улаасхоорондын байдалые һайжаруулха хэрэгтэ туһалха байна».

Советскэ Союз ба ФРГ хоёрой социальна ондо ондоо байгуулалтатайшье һаань, элдэб асуудалнуудаар ондо ондоо хараа бодолтойнуудтайшье һаань, Рейн мүрэнэй эрьедэ үнгэргэдэһэн хөөрэлдөөн, политическэ байдал шэнжэлэгшэдэй ороһондоһые үгэһэн сэгнэлтын ёһоор, яаха аргагүй ашатай туһатай, шухала хэрэгтэй байба. Энэ хөөрэлдөөн хадаа совет-баруун герман харилсаануудай тогтууритай һайнаар хүгжэлгэдэ, удаадахи зуун жэлэй эхилхэ шахуу болотор ФРГ-гэй худалдаа наймаанай, экономическа ба бусад бата бэхи харилсаа холбоо тогтоолгодо ашатай туһатай байха. Иимэ харилсаа холбоон бата бэхи эб найрамдал хангалгын аша туһада гүйсэд дүүрэнээр харюусана гээшэ.

Л. И. Брежневэй Баруун Германиин хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзалга ходоодоо ехэ удха шанартай байһан гээд «Нойе Рурцайтунг» газетэ өөрынгөө тайлбари соо бэшэлэ. Эдэ уулзалга ба хөөрэлдөөнүүдэй ут зорилгонь хубилалтагүй заандаа үдэнэ: зүүн баруун оронуудай хоорондохи харилсаануудые тогтууритай болгохо, шахардуу байдалые һуларуулха, арсалдаа бүлаалдаа зайсуулха ябадал мүн.

ТЭМСЭЛШЭДТЭЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Советэй шинидхэбэрөөр Палестиниын араб арадай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын улаасхоорондын үдэрые дэлхэйн түрүү үзэлтэй олонитэ ноябриин 29-дэ тэмдэглэбэ.

Израилиин зэвэхэг түримхэй ябуулгаар эхэ оронһоо үлдүүлһэн, зобожо тулижа ябаһан палестинецүүд национальна бэеэ даяһхай байдалтай ба өөрынгөө түрэтэй болохыи түлөө эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ байна. Израилиин сионистнуудай хархис муухай хэһэлтэдэ харюу болгон байгуулагдаһан Палестиниин эсэргүүсэлтын хүдэлөөн (ПДС) араб национально-сулөөрүүлгын хүдэлөөнэй түрүү отрядуудай нэгэн боложо, империализмда эсэргүү хараа шэглэлтэй тэмсэл ябуулдаг болонхой. Тиимэл хадань империалистнуудай, сионизм ба хархис хүсэнүүдэй зүгһөө ПДС-тэ харата муухай добтолго хэгдэнэ. Тэдэнэр Палестиниин асуудалаар абтаһан үнэн зүб шиидхэбэринүүдтэ һаад хэхые, нэн түрүүн бэеэ даяһхай Палестиниин гүрэниие байгуулхагүй гэжэ оролдоно.

Бүгэдэндэ мэдэжэ болоһоной ёһоор, иимэ зорилгонууд Кэмп-Дэвидтэ хэгдэһэн американ-израиль-египет үгэсэлтөөр табигдаһан. Мүнөө энэ үгэсэлгын үндэһөөр түрэл арадайнгаа хуулита түлөөлэгшэ байһан Палестиные сулөөрүүлгын организациие (ООП) хабаадуулалсангүйгөөр «захиргаанай автономи» гэдэгые Палестиниин арабуудта шагтагалые үсэд пэтэрүүгээр оролдожо байна. Иимэ «автономи» байгуулха проектээр ямар юумэн хараалагданаб гэхэдэ, Израильяар эзэмдэгдээд байһан Палестиниин газар дээрэ ажабууха хүн зондо хүтэлбэрилэн зарим тэды эрхэ үгтэбэшье, эзэмдэлгын журамые хэтэ мүнхдэнь үлөөхэ хэрэгтэ зорюулагдана.

Энэ проектыень палестинецүүд эрид шууд суруушаана. Бүүлэй неделиинүүдэй үедэ Иордан мүрэнэй баруун бэедэ, Газай сектортэ Палестиниин арабуудай үргэн ехэ митингүүд боложо, эзэмдэлгын журамые, «захиргаанай автономиин» түсэбүүдые эрид шууд буруушааһан байна. Тэрилгэлэн Рамаллахта, Бейт-Сахурта, Эль-Халилда ба баруун бэсыг бусад городуудта демонстрацин болон митингүүд үнгэргэдөө. Израилиин эзэмдэгшэд полициин ба армиин хүсэ хэрэглэн, демонстрантнуудта эсэргүү хэһэлтын хэмжээнүүдые абаһан байна. Олон хүн түрмэдэ хаагдаа, нэгжүүл, мөрдэлгэ, мушхалгэ хэгдээ. Иимэ юумэнүүдэй урданьыг нугэтэ бэшэ хэгдэлэнишье һаань, мүнөө Израилиин засагаархид хэһэлтын «үрэйэ» хэмжээ абаһан болоно. Иордан мүрэнэй баруун бэсыг эгэл томо университедүүдэй нэгэн Бир-Зейт гэдэг хаагдажа, хэдэн арбаад багшанар болон студентнүүд түрмэдэ хаагдаба. Митингдэ хабаадалсаһан палестинецүүдэй гэр байранууд һандаргагдана.

Израилиин харата муухай аашануудые буруушаан эсэргүүсэхэ зуураа, эзэмдэгдээд байһан газарай хүн зон палестинецүүдэй тэмсэлэй шалгагдамал, эгэл үнэн сэхэ гэжэ мэдэрэгдэһэн хүтэлбэрилэгшэ —ООН-ниие шууд сэхээр дэмжэжэ байна.

ПЕНТАГОНОЙ ҺҮҮДЭР ЧАДТА ХҮРЭНХЭЙ

Америкын Холбоото Штадуудай Чадай республикын хэрэгүүдтэ сэхэ хамааралгын хойноһоо Африкада һанаагаа зобонгёор ажаглан хаража байна. «Африк-Азиэ» гэжэ журналай яаха аргагүй зүбөөр тэмдэглэжэ байһанай ёһоор, Сагаан байшангай түсэбөөр Чадай мүнөө байһан правительствые үнагаажа, орондонь Америкын дахуул журам тэндэ тогтоохоор хараалагдана.

Улаасхоорондын байдал шэнжэлэгшэдэй тэмдэглэжэ байһанай ёһоор, һүүлэй үедэ Вашингтон урдань Чадай оборонын министр байһан Х. Хабре гэгшэтэй холбоо барисаагаа үргэдхэйэн байна. Тэрэнэй аминдаа хэжэ байһан ажал ябуулгын гэмээр орон доторнь граждан дайн эхилэхэй. Зэбсэгтэ буһалгаа хэйнэй, гүрэн түрэдөө урбаһанайнгаа түлөө, хархис ябуулга ба шпионаж хэйнэйнгээ түлөө Чадта толгойн саазаар хэйнээгдэхэ гэжэ заочноор сүүдлүүлэгдэйен Х. Хабре мүнөө баруун оронуудай тагнуулай албантай нягта холбоотой юм. Америкын ба Египедэй буу эзбэсэгүүдээр хангагдаһан тэрэнэй отрядуудта ЦРУ ба Пентагоной советнигүүд алба хэнэ.

Суданай журамда өөһэдынгөө нүлөөе горитойгоор үзүүлжэ байһан Холбоото Штадууд Чадай хуулита правительствада эсэргүү тэмсэл хэжэ байһан Хабре гэгшын хархис бүлэгэйхидтэ түрүүшын үедэ Суданай газар дээрэһээ туһаламжа үзүүлдэг байһан. Һүүлээрнь Вашингтон Судание Чадта эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулгада жэрбэдэн тухираа. Мүнөө Адре, Герида, Ириба городуудай оршондо Чадай правительствын сэргүүд ба Суданай сэргүүдээр дэмжэгдэжэ байһан Хабре гэгшын бандидуудай хоорондо гурбан неделиин туршада шанга тулалдаан боложо байна. Хабрегэй бандидууд эзэрхэг түримхэй ябуулгануудтаа Пентагогой туһаламжаар Суданай газар дээрэ түхеэрэгдэһэн сэргэй баазые хэрэглэнэ.

Африкын нэгэдэлэй организациин шиидхэбэрөөр амгалан байдал сахин хамгаалха талаар африкан гүрэнүүдэй сэргэй хүсэнүүд Чадта эльгээгдэжэ эхилээ. Тэндэ эльгээгдэжэ байһан сэргэй хүсэнүүдтэ хабаадалсахые США ехээр оролдоно. Сэргэй мэргэжэлтэдые, тэрэ тоодо летчигууд болон техническэ бусад мэргэжэлтэдые Чадта эльгээхэ гуйлтатайгаар президент Р. Рейган ойрын сагта конгрессээ хандахань гэжэ Вашингтондо соносхогдоо.

Чадай дотоодын хэрэгүүдтэ Америкын хамааралгын улам үргэдэжэ байһан ябадал юун туһай гэршэлиэб гэхэдэ, США нюуса далдагүй интервенци сэхэ хэжэ. Африкын энэ райондохи стратегическэ айхабтар шухала түүхэй эдые өөрынгөө гарта оруулхые оролдоно. Вашингтоной нүгөөдэ зорилгонь — Ливиин урда хилэ шадар шахардуу байдал тохёолдуулжа, араб энэ орондохи байдалай эмхи гуримые һандаргаха ябадал болоно.

Имаһтал африкан гүрэнүүдтэ хабаатай асуудалцуудые шиидхэлгэдэ Холбоото Штадуудай бүдүүлиг ёһоор хамааржа байһан ушар олоной анхарал татажа байна. Гүрэнэйнь департаментын түлөөлэгшын мэдэрһэнэй ёһоор, Африка хоорондын хүсэнүүдтэ хабаадахаар ОАЕ-һээ США-гай захиргаан тусхайта ёһоор огто үригдаагүй байна.

З. МАТЯШ,
Г. КУВАЛДИН,
С. КУЛИК.
(ТАСС).

МОСКВАһАА МЭДЭЭСЭНЭ:

АШАГ ҮРЭТЭЙГӨӨР

РСФСР-эй Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерство һалбариин нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай хүдэлмэриин техническо-экономическа дүнгүүдые согсолбо. Ажаглшадай эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха түсэб, үялгануудые дүүргэхэ талаар тус министерствын мэдэлэй предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд нилээд амжалтануудые туйлаа гэжэ элирээ.

Үйлэдбэриин фонднуудые—машина техникэ, онһон түхеэрэлгэнүүдые — ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ талаар Буряадай АССР-эй Хүн зоной ажалуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерствын предприятинууд һайн дүнгүүдые туйлаа гээд онсолон тэмдэглэдэнхэй.

БАЛЕДЭЙ ХҮГЖЭЛТЭ ТУХАЙ

Манай орон дотор эгээл түрүүшынхээ «Балет» гэһэн энциклопедии («Советская энциклопедия» хэблэл. Москва. 1981 он, ахамад редактор Юрий Григорович) хэблэгдэн гаргагдаба. Олон тоото статья, тэмдэглэл болон фото-зурагууд баледэй искусство тухай дэлгэрэнгыгээр, үнэншэмэ тодоор хөөрэнэ. Олон үндэһэ яһанай түлөөлэгшэдөө буридэнһэн совет баледэй, бусад оронуудтахи баледэй хүгжэлтэ тухай эндэ һонирхолтойгоор бэшэгдэнэ.

Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрай балетнэ труппын зохёохы ажалай амжалтануд, буряад балетнэ искусствын национальна онсо шэнжэ тухай материалнуд энциклопедидэ оруулагданхай.

Л. АЛЕНКИН.

УРАН ГОЁ БҮТЭЭЛНҮҮД

«Шэнэ ажабайдалые зохёон байгуулашад» гэжэ үнгэтэ зурагуудтай альбом «Изобразительное искусство» гэһэн хэблэлээр барлагдан гаргагдаба. Альбомой нэгэ хубинь «Коммунистын образ уран зурагай искусствада» гэһэн гаршаг тай.

Совет ороной гаталһан агуу-ехэ зам уран зурагай аргаар дүүрэнээр харуулагданхай. Скульптурын, графикын, уран зурагай аргаар шэнэ ажабайдалые зохёон байгуулагшын—совет хүнэй образ, тэрэнэй хүсэл эрмэлэл зохёол бүтээлнүүд дотор харуулагдана.

Уран зураашад, скульпторнууд И. Шадр, К. Богаевский, И. Тоидзе, П. Кривоносов, Ф. Малаев, Л. Кербель гэгшэдэй гоё һайхан бүтээлнүүд нюдэ баясуулна. «БАМ» гэһэн циклһээ Т. Бэтрынэ гэгшын зурагые илангаа һайхашаамаар.

Н. КОСЕНКОВА.

ХҮН БА байгаали

АЖАЛАА ЭДЭБХИЖҮҮЛҺЭЭР

Хяагтын районой 6 һургуулида, онсолбол, Наушкын, Хяагтын 1-дэхи, Ехэ-Нугын, Сухын, Хүдэрнин, Тамирай һургуулинуудта ой модондо дуратайшуулай лесничествэнүүд байгуулагданхай юм.

Һуралсалай жэлэй үедэ эдиршүүдтэй түсэбэй ёһоор хэшээлэнүүд үнгэргэгдэдэг. Ахалагша классуудай 147 һурагша лесничествэнүүдэй хүдэлмэридэ хабаадуулагладаг. Хяагтын ба Хүдэрнин лесхозуудтай нягта харилсаа холбоон байгуулагданхай.

Һурагшад олонитэдэ аша туһа хүргөө гэбэл, полиин захаар гү, али дундуурнь жэрылгэн таригдаһан зуруу модо, мүн 112 гектар талмайдахи ой модо харуулһан, плодопитомнигто хүдэлһэн байна. Үхибүүдые түрэл хизаар нютаггаа дуратайгаар хүмүүжүүлхын тула экскурсинууд, олон үдэрэй аяншалгануудые эмхидхэгдээ, элдэб темээр 500 шахуу хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө.

Түймэрэй һүжэрэн носомоор гэнэтэй хаһада Хяагтын 1-дэхи, Наушкын һургуулинуудай эдэбхитэй хүн зоной дунда 1000 гаран тусхай хуудаһа тараһаан байна. «Ногоон патрульнуудай» гэшүүд рейднүүдые олоор үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, Хяагтын 1-дэхи һургуулинхид байгаалида эзэн бусаар хандаһан хүнүүдые баридаг, хайша хэрэг ябадалыень шүүмжэлдэг юм. Тэрэнгиин, мойноной сэсэглэхэ хаһада илангала олон хүлхэшүүл дайралдажа, балыыса баригдаад, яла түлэхэ баатай болоо һэн ааб даа.

Ойн ажамидарал... Хизаар ороноо шэнжэлэгын материал суглуулха, ан амитадые, ургамал ногоое шэнжэлэн шудалха, эм домдо ородог ургамалнуудтай танилсаха, удаань харуулһан дороо абаха юрэл олон лэ хэмжээ ябуулгануудые эдиршүүдые һонирхуулдаг. «Ленин ба байгаали хамгаалга», «Буряадай ой модоной талмай» гэһэн хөөрэлдөөнүүд илангаяа ашатай туһатай байгаа.

Хяагтын онһожоруулагдамал ой модоной ажахын лесничи Н. М. Ларионов һурагшадай урда лекциинүүдые уншадаг, элдэб журнал, газетэнүүдтэ тараһан һонирхолтой мэдээсэлнүүдые тэдэнэртэ дуулгалаг юм. «Шубуудай удэр», «Ой модон — манай баялиг» гэһэн хэмжээ ябуулгануд үнгэргэгдэдэг. Эдиршүүд 7830 килограмм нарһанай борбоосгой сутлуулһан, шубуудай байхаар 375 гэрхэн лархалжа үзэлэн байна.

125 һурагша зунай туршада тусхай питомнигто худэлжэ, 2 гектарта таригдаһан бэжээдүй һөөгүүдые харуулһан, 27913 һөөг һуулгаһан, 107900 сэсэг таригаһан юм. Шоргоолжоной 10 шэнэ бута бүридэлдэ абаа.

Һуралсалай энэ жэлдэ лесотехническэ шэглэлтэй дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудта олон хүн һуралсаа орсо. Наушкын, Хяагтын, Адагай, Хяагтын 1-дэхи, Ехэ-Нугын дунда һургуулинуудтэ гэшүүдые нэ... бэл, Сухын һургуулинһаа Ирина Шильникова Алеша Ивановичтой, полов хоёрые Хяагтын 1-дэхи һургуулинһаа Саша Ивановичтой, Олег Сафронов, Ирина Беляков гэгшэдые, Наушкын һургуулинһаа Валентина Рычнио, Андрей Макаров гэгшэдые нэрлэмээр.

Районой дотор һургуулиудай дэргэдэхи лесничествэнүүдэй дунда дэлгэрһэн экологическэ циналис мүрысөөндэ түрүүлэгшэдэй һуури Хяагтын 1-дэхи, Наушкын, ёрдохие — Наушкын, Сухын бадахи һуури — Сухын болоно. Ой модондо дуратай шуул ажал ябуулгаяа хижүүлһээр.

М. БУЛДАКОВ,
эдир натуралистнуудай республиканска станцин методист.

Литвагай ССР-эй Клайпедын судна бүтээгшэд «Гремячинск» гэһэн нэрэтэй загаһа олзоборилгын шэнэ корабль уһанда табиба гэһэн мэдээсэл «Сэнхир экран» мэдээсээ һэн. Энэ траулерта манай республикын Прибайкалиин районой Гремячинск тосхоной нэрэ олгогдоһон юм. Мүнөө энэ траулер холын Хойто мүльһэтэ океан соогуур агнуури хэжэ эхилбэ. СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан загаһашадай абаһан үндэр уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэнь лабтай.

«ГРЕМЯЧИНСК»

МҮЛЬҺЭН ДАЛАЙН ДУНДА...

Совет Буряад ороной Гремячинск тосхоной нэрээр нэрлэгдэһэн шэнэ суднын намтар тухай эндэ дурдалтай ха. Клайпеда хотын корабль бүтээгшэд энэ траулерые болзорһоонь нэгэ нараар урид бүтээжэ, далайда табиһан байгаа. 2.300 мориной хүсэтэй мантан томо энэ онгосо Арктикын мүльһэн хуяга эзэлэгдэнэ үйлан соогуур ябахаар түхеэрэгдэнэ. Корабль дээрэ загаһанай хаана олоороо сугларааг байһые тодорхойлхо тусхай аппаратура тодхогдоһон, загаһа сэбэрлэхэ, консервэ болгохо үйлэдбэриин элдэб олон түхеэрэлгэ бии. Шэнэ түхэлэй траулер жэлдээ 15—50 мянган центнер загаһа барижа, 1.000.000 түхэригэй продукци Эхэ ороондоо үгэхэ аргатай. Корабль дээрэ морягуудай байха байра байдал, амарха газар эрхим һайнаар бэлдэгдэнхэй.

«Гремячинск» траулерай байрлаха газарынь — морягуудай нинслэл Мурманск болоно. Клайпедаһаа түрүүшынгээ агнуурида гараһаан шэнэ онгосын капитанай ахалагша туһалагша А. С. Прохоров иигэжэ хэлэнэ:

— Бидэнэр аха дүү Буряадай АССР-һээ хэдэн арбаад мянган километрэй зайда байгаашье һаа, Гремячинск тосхоной, мүн республикын бүхы ажалшадые маанадай дүтымнай тала нүхэд нютагаархиднай гэжэ тооложо ябанабди. Манай судна дээрэ мүнөө интернациональна экипаж худэлнэ. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, СССР-эй олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд болоно. Суднын улаан булан соо Буряад ороной ургалта хүгжэлтые харуулһан фото-зурагууд, литература, искусство үргөөр харуулагданхай. Гремячинскын нэрэ зүүһэн траулерай экипаж хадаа Буряад орондоо харилсаа холбоогоо саашадаашье үргэлжэлүүлхэбди. СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан бидэнэр габшагай нэгэ вахтаяа Совет Буряад ороной ажалшадта зорюудхаар эрмэлзэнэбди.

Владас НОРГАИЛА,
«Атлантика» радиостанцин ахалагша корреспондент.

РЕДАКЦИЙһАА: манай республикын хото, тосхонуудай нэрэнүүдтэй корабльнууд океан далайнуд соогуур олоороо тамаржа ябадаг гэгээ. Харин мэнэ һаяхана Хойто мүльһэтэ далай соогуур загаһа олзоборилгэ эхилһэн шэнэ траулерай түүхэ ба Гремячинск тосхоной нэрэ тус суднада яагаад олгогдоһые удаадахи мэдээсэлдэ дурадхахабди.

МОСКВА. Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Зураг дээрэ — СССР-эй эхэнэрүүдэй суглуулагдамал команда — дэлхэйн чемпион (зүүн гараһаа): О. Бичерова, М. Филатова, Е. Давыдова, С. Захарова, Е. Полевая, Н. Ильенко ба тренер Полина Астахова.

Фототелеграфаар абтаһан зураг.

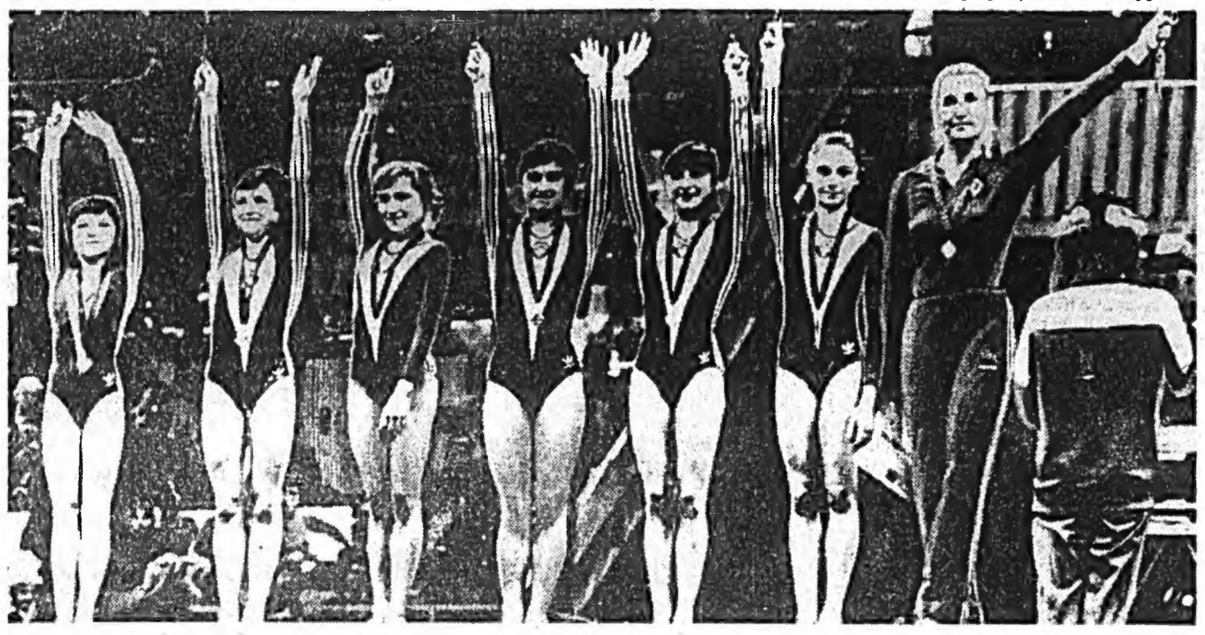

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ТОБШОХОНООР

ХҮНДЭ АТЛЕТИКЭ. Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклубай зал соо боложо дүүрэбэ. Зургаан командын 60 гаран шэнгист энээндэ хабаадажа, хаба шадалаа туршаһан, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлһэн байха юм.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр «Забайкалец» клубай хүндэ атледүүд командаараа илажа, дамжуулгын кубогаар шагнагдаа. Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэр — хоёрдохи, Галуута-Нуурай шахтернууд гурбадахи һуури эзэлбэ. Спортын мастер А. Иванников, мастерта кандидат А. Мезенин, спортын мастер К. Ларионов, мастерта кандидат В. Семенов, спортын мастер А. Матвеев гэгшэд өөһэдынгөө шэнүүрнүүдтэ илажа гараа. Һонирхолтой юумэниинь юуб гэхэдэ, 90 килограммай шэгнүүртэ В. Семенов В. Решетников хоёрой хоорондо илангаяа шанга тэмсэл боложо, Семеновой илалтаар дүүрээ. Тэрэ дүн хамта 302,5 килограмм абаба. Залуушуулай дундаһаа авиазаводой слесарь-инструментальщик Сергей Рыбальченко онсо шалгарһан байна.

ҺУР ХАРБАЛГА. «Урожай» бүлгэмэй Түбэй советэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Дагестанай АССР-эй Дербент хотодо болобо. Манай «Урожай» бүлгэмэй областной советэй эрэшүүлэй команда илалта туйлаа. Хурамхаанай хүүгэдэй спортын һургуулиин тренер спортын мастер Анатолий Гармаев М-2 упражненеэр харбахадаа, 2400, дэгэшэ очко тудажа, Түбэй советэй чемпион болобо. Спортын мастер Вячеслав Гуров дүрбэдэхи һуури эзэлһэн байна.

Һур харбалгаар «Буревестник» бүлгэмэй Түбэй советэй мүрысөөн Тбилиси хотодо болобо. Эндэ 140 гаран мэргэшүүл сугларааг. Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Баяр Балбаров М-2 упражненеэр харбахадаа, 2319 очко абажа, арбадахи һуури эзэлээд, СССР-эй спортын мастерай нормативыг дүүргэбэ. Энэ хадаа манай мэдээжэ тренер Д. Р. Эрдынеевэй хүмүүжүүлһэн ушөө нэгэ һурагша болоно.

ДААМ. «Труд» бүлгэмэй областной советэй мүрысөөн боложо дүүрэбэ.

Манай республика дотор даам наада хүгжөөхэ талаар ехэ эдэбхитэй, спортын мастерта кандидат Ф. А. Завелинскиин һурган һоридог һурагшад — Улаан-Удын 43-дахи һургуулиин һурагшад онсо шалгарһан байха юм. Энэ һургуулиин 10-дахи классай һурагша Олег Аненхонов илажа, «Труд» бүлгэмэй чемпион болобо. Слава Покацкий, Юра Малин хоёрдохи-гурбадахи һуринуудые хубаалдаа.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа багшанарай институдай студентка Рита Янгутова эрхимлэһэн байна. 43-дахи һургуулиин һурагшад Еаля Дансарунова, Марина Бубеева гэгшэд шангай һуринуудта гараһан байха юм.

Улаасхоорондын даамаар «Труд» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ Олег Аненхонов мүн лэ шалгарба. Шэлэй заводой худэлмэришэн Мэлс Бидогаев —хоёрдохи, тус предприятиин цехэй начальник Константин Измайлов гурбадахи һуринуудые эзэлһэн байна.

ШАТАР. Эрэшүүлэй дунда шатараар Улаан-Удэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадионой шатарай клуб соо үргэлжэлһөөр. Үнгэрэгшэ амарал тын үдэр хойшолуулагдаһан партинууд наадагдаа. П. Кликунов В. Талхановые шүүбэ. В. Хаханов — С. Прутовой гэгшэдэй парти һонирхолтой шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, суглараагадай анхарал татаба. Нааданай һүүл тээшэ Прутовойн алдуу гаргахада, Хаханов эрэшэмтэйгээр добтолжо, мүрысөөнэй таблицада шухала очко бэшүүлбэ. Ю. Барнаков — В. Тоневицкий гэгшэдэй уулзалгада залуу шатаршан Юрий Барнаков эрэшэмтэйгээр добтолжо, нүгөөдэеэ хүшэр хүндэ байдалда оруулба.

«Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ В. Хаханов гурбан нааданай һүүлээр 2.5 очкотойгоор абаад, түрүү һуурида гараба. Н. Матвеев, В. Ангажанов гэгшэд тус тустаа хоёр очкотой болонхой.

САНА. «Буревестник» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө нэмэл мүрысөөн Дзэдэ-Онгостойдо боложо, спортын хэдэн бүлгэмүүд болон клуб-уудай 50 гаран санашад хабаадаһан байна. «Забайкалец» гэжэ спортклубай инструктор, спортын мастер Валерий Миронов 10 километрые 30 минута 19 секунда соо гаталжа, илалта туйлаа. Багшанарай институдай студент Саян Жамбалов, «Труд» бүлгэмэй методист Вячеслав Романов гэгшэд тэрэнһ... оройдоол 13 секундаар гартабад.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда, «... дай баялигые алмаха, ... бадхаха» — Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет... Түрүүлэгшэ В. Б. Сагаан... статья. Мэдээсэлнүүдэй ... луулбари. «Һанаа амар... һанай үрэ» — В. Борис... статья.

Хоёрдохи хуудаһанда, «Арадай баялигые ... арьбадхаха» — В. Б. ... гановай статьягай түгэ... Табан жэлэй түрүүшүүл... рүү зэргэдэ» — С. Заг... вагай статья.

Гурбадахи хуудаһанда «Шефүүд, мүнөө танай ... жээн» — Т. Волынцев... статья. Улаасхоорондын ... жэлэл. «Доошоо мухар... — Ю. Романцевай ст...

Дүрбэдэхи хуудаһанда «Патриот» — суглуулг... «Үнэн зүрхэнэй үгэнүүд»... редакцида ерэһэн бэшэ... нээ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ...

Орбита. 8.55 — Дамо... гын программа. 9.00 — ... мя». 9.40 — Үглөөнэй ... стика. 10.05 — «Нам не... ждать»—уран һайханай ф... 11.20 — «Амитанай ай... 12.20 — Шэнэ һонин ... час хүрэтэр). 15.10 — ... жуулгын программа. ... — Шэнэ һонин. 15.35 — ... рэнөөрнь 125 жэлэй ... «Иван Франко» — теле... онно баримтата фильм. ... — «ПТУ-да ямар мэргэ... һургадаг бэ?».

Улаан-Удэ. 17.10 — ... бүүдтэ зорюулагдаһан ... фильмнүүдэй программа. ... —«Байгал» — мэдээсэлэй ... грамма (буряадаар). 18... «Саяан» — хүдөөгэй ... шэд тухай дамжуулга.

Орбита. 19.10 — Лаос: ... циональна һайндэртэ — ... публикын байгуулагдаһан ... тэ. «Лаос: поступь револю... — баримтата фильм. 19... 19.45 — Забһарлалга. 19... — «Мүнөөдэр— туби ... дээрэ». 20.00 — Эрдэм ... кын һонин. 20.30 — Г... ридов. В. Маяковскийн ... лэгүүдээр хоорой солис... болон оркестртэ зорюул... һан «патетическэ ора... 21.05 — «Бага газар» — ... Брежневэй номоор бууг... һан телевизионно олон ... тэй баримтата фильм (1... фильм). 22.00 — «Вр... 22.35 — «Ородой компо... нуудай романснууд». 23.0... — «Мүнөөдэр — туби ... дээрэ». 23.20 — «Третьяк... ско галерейн 125 жэлэй ... до». «Гүрэнэй Третьяков... галерейн залнуудаар». ... —Хоккейгээр СССР-эй ч... онат. ЦСКА — «Динамо»...

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММ...

Орбита. 12.55 — Дамо... гын программа. 13.00 — ... тарай һургуули. 13.30 — ... зикэ. 8-дахи класс. «Б... лиин хүсэн». 14.00 — Р... лан «Ажабайдалай ба ... ябуулгын хуудаһануудаа... — «Совет гүрэнэй ба ... нүүдэй гол үндэснүүд», ... хи класс. «СССР-эй эрх... эрхэнүүд ба уялганууда... гэдэлэй». 15.10 — Түүхэ... класс. «Жанна д'Арк».

Улаан-Удэ. 16.25 — «... дии Балтики» — бари... фильм.

Орбита. 17.10 — Эдир... дэ зорюулагдаһан хуу... программа. В. А. Моц... зохёолнууд.

Улаан-Удэ. 19.10 — С... холнууд. 19.20 — «Тана... шэгүүдээр». 19.50 — «... сэргэшэ» гэһэн киноже...

Орбита. 20.00 — И. Со... Микитов. «Ажабайдалай ... ажал ябуулгын хуудаһан... 21.00 — «Амгалан нойр... багашуулі». 21.15 —«Худ... ажал хэрэгүүд». 22.00 — ... мя». 22.35 — «Дело Ар... новых» — уран һай... фильм.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

Хүндэтэ уншагшад! 1982 ондо абаха газетэ, журналнуудта захил байгша оной декабриин 15 болотор үргэлжэлхэ. «Буряад үнэн» газетэеэ захихаяа бү мартыт!

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв секретарь —2-50-52, секретариат, —2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро 2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-01866. Заказ 275 Индекс 58...